

SVENSKA UNESCO RÅDET
Utbildningsdepartementet

Rapport
från Unescos femtonde generalkonferens
den 15 oktober – 20 november 1968
avgiven av den svenska delegationen

STOCKHOLM 1969

SVENSKA UNESCO RÅDET
Utbildningsdepartementet
Kanslisekr. K-G. Lidström/Hwd

Statsrådet och chefen för
Utbildningsdepartementet

Härmed överlämnas den svenska delegationens rapport från Unescos femtonde generalkonferens, Paris den 15 oktober - 20 november 1968.

Redogörelsen för behandlingen av förslaget till program och budget 1969-70 och det framtida programmet liksom sammanställningen av bilagor har utförts av rådets kansli. I enlighet med tidigare överenskommelse har varje nordiskt land speciellt bevakat vissa programavsnitt enligt följande ordning: Danmark - utbildning, Sverige - naturvetenskap, Finland - samhällsvetenskap och kultur, Norge - kommunikation. Dessutom har Danmark och Sverige bevakat den samlade programkommissionens arbete, Finland och Norge administrationskommissionen och Sverige debatten i plenarförsamlingen.

Stockholm den 20 februari 1969

Ernst Michanek

Olof G. Tandberg

<u>INNEHÅLLSFÖRTECKNING</u>	<u>Sid.</u>
<u>INLEDNING</u>	5-10
<u>GENERALDEBATTEN M.M.</u>	11-23
1. ALLMÄNNA FRÅGOR	11
1.1 Val av president	11
1.2 Nya medlemsstater	11
1.3 Medlemsstaternas rösträtt	11
2. VALFRÅGOR	11
2.1 Val av generaldirektör	11
2.2 Nytt valsysteem till Unescos styrelse	12
2.3 Val till Unescos styrelse	13
3. GENERALDEBATTEN	14
3.1 Generaldirektörens "svar" på debatten	15
3.2 Slutsatser av generaldebatten	16
4. KOLONIAL- OCH FREDSPRÅGAN	16
4.1 Allmänt	16
4.2 Portugal-frågan	17
4.3 Debatten	18
5. FAMILJEPLANERINGEN	19
5.1 Förslagets behandling	19
5.2 Sekretariatets synpunkter	19
5.3 Debatten	20
6. MILJÖVÅRD	21
6.1 Allmänt	21
6.2 Resolutionsförslag	21
6.3 Arbetsgruppens rapport	22
7. UNESCO 16:e GENERALKONFERENS 1970	23
<u>UTBILDNING OCH UNDERVISNING</u>	24-31
1. ALLMÄNT	24
2. INTERNATIONAL BUREAU OF EDUCATION (IBE)	24
3. INTERNATIONAL CO-OPERATION FOR THE ADVANCEMENT OF EDUCATION	25
3.1 Internationella utbildningsåret	25
3.2 Life-long integrated education	25
3.3 Kvinnors rätt till undervisning	26
3.4 Särundervisning för handikappade	26
3.5 Utbildningsprogram för flyktingar	27
4. SKOL- OCH HÖGRE UNDERVISNING	27
4.1 Högre undervisning	27
4.2 Utbildning för internationell förståelse	28
5. OUT-OF-SCHOOL EDUCATION	29
5.1 Ungdomsverksamhet	29
5.2 Vuxenutbildning	30
5.3 Läskunnighetsprogrammet	30
6. UTBILDNINGSPANERING	31

<u>NATURVETENSKAP</u>	32-36
1. ALLMÄNT	32
1.1 Programavsnittets omorganisation	32
1.2 Nordiskt samarbete	33
2. SCIENCE POLICY, SCIENTIFIC INFORMATION AND FUNDAMENTAL RESEARCH	33
2.1 Konferens för europeiska vetenskapsministrar	33
2.2 Samarbete med internationella organisationer	33
2.3 Utvecklingsprogram för u-länderna	33
3. SCIENCE EDUCATION AND TECHNOLOGICAL EDUCA- TION AND RESEARCH	34
3.1 Agricultural education and science	34
4. ENVIRONMENTAL SCIENCE AND NATURAL RESOURCES RESEARCH	34
4.1 Miljövård (se sid. 21)	34
4.2 Hydrologi	35
4.3 Oceanografi	35
5. DET FRAMTIDA PROGRAMMET	35
<u>SAMHÄLLSVETENSKAP OCH KULTUR</u>	37-41
1. ALLMÄNT	37
1.1 Lenins 100-årsminne	37
2. SAMHÄLLSVETENSKAP	38
2.1 Samarbete med icke-statliga organisationer	38
2.2 Familjeplanering (se sid. 19)	38
3. KULTUR	39
3.1 Internationell konferens för kulturministrar	39
3.2 Internationella kampanjer	39
3.3 Study on Scandinavian Culture	39
3.4 Avtal angående olaglig export och import av kulturföremål	40
3.5 Skydd av kulturföremål i händelse av väpnad konflikt	40
4. DET FRAMTIDA PROGRAMMET	40
4.1 Allmänt	40
4.2 Samhällsvetenskaperna	41
4.3 Miljövård (se sid. 21)	41
<u>KOMMUNIKATION</u>	42-47
1. ALLMÄNT	42
1.1 Communication Policy	42
1.2 Internationell konvention mot propaganda för militarism m.m.	43
1.3 Code of professional ethics	43
2. INTERNATIONELLT UTBYTE M.M.	44
2.1 Migration of talent (brain drain)	44
2.2 Rymdkommunikation	44

3.	INFORMATION	45
3.1	Press och publikationer	45
3.2	Unesco Courier	46
3.3	Samarbete med icke-statliga organisationer	46
4.	DOKUMENTATION OCH STATISTIK	46
<u>INTERNATIONELLA NORMER, RELATIONER OCH PROGRAM</u>		48-51
1.	ALLMÄNT	48
2.	COPYRIGHT M.M.	48
2.1	Royalties	48
2.2	Revisionskonferens för Bern-konventionen	48
2.3	Afrikansk regional konvention	49
2.4	Expertmöte om kommunikationssatelliter	50
3.	SAMARBETE MED NATIONALKOMMISSIONERNA	50
<u>ADMINISTRATIVA FRÅGOR</u>		52-58
1.	ALLMÄNT	52
2.	UNESCOS STYRELSES ARBETSMETODER	52
3.	14-STATSKOMMITTENS REKOMMENDATIONER	53
3.1	Långtidsplanering	53
3.2	Joint Inspection Unit	54
4.	PERSONALFRÅGOR	54
4.1	Generaldirektörens sekretariat	54
4.2	Juridiska sekretariatet	54
4.3	Bureau of Relations with Member States (BMS)	54
4.4	Relations with International Organizations and Programmes	55
4.5	Personalbyrån	55
5.	SAMARBETE MED ICKE-STATLIGA ORGANISATIONER	55
6.	DOKUMENT- OCH PUBLIKATIONSSERVICE	56
7.	FINANSIELLA FRÅGOR	56
8.	HÖGKVARTERSFRÅGOR	57
8.1	Femte byggnaden	57
8.2	Framtida utveckling	57
<u>JURIDISKA KOMMITTÉN</u>		59-60
1.	KOMMITTÉNS SAMMANSÄTTNING	59
2.	NYTT VALSYSTEM TILL UNESCOS STYRELSE	59
3.	ÖVRIGA FRÅGOR	60
<u>BILAGOR</u>		61-83

INLEDNING

Unescos 15:e generalkonferens, som ägde rum från den 15 oktober till den 20 november 1968 i Paris, samlade delegater från 125 medlemsstater. (De nordiska deleg.s. 61, 62).

Tre huvudintryck skall inledningsvis framhållas. För det första var konferensen bättre organiserad än tidigare. Vidare var det påfallande i vilken utsträckning stormakterna undvek direkt konfrontation i politiskt känsliga frågor. Slutligen rönste det nordiska samarbetet positiv uppmärksamhet och bidrog verksamt till att de fem medlemsstaterna väl kunde hävda sig under konferensen. Detta nordiska samarbete har systematiskt förstärkts; som ett exempel kan nämnas att föreliggande rapport baserar sig på referat, vilka utarbetats av nordiska specialister vid konferensen enligt tidigare träffad överenskommelse mellan de fem ländernas kommissioner.

Tre huvudfrågor avgjordes vid den 15:e generalkonferensen: val av generaldirektör, förändring av styrelsens sammansättning samt godkännande av Unescos budget och verksamhet för tvåårsperioden 1969-1970.

Den 63-årige René Maheu erhöll som förste generaldirektör i Unescos historia förnyat 6-årsmandat. Anmärkningsvärda är röstsiffrorna. Av 177 avgivna röster erhöll han samtliga utom två som lades ned.

Beslutet att öka medlemsantalet i Unescos styrelse från 30 till 34 resulterade inte helt i den jämnare geografiska fördelning av styrelseplatserna som det nya valsystemet bl.a. hade avsett, främst på grund av den stora inre splittningen inom den asiatiska regionen. Det provisoriska valsystemet tas upp till förnyad prövning vid den 16:e generalkonferensen 1970.

Budgeten för den kommande tvåårsperiodens reguljära program fastslogs till i runt tal 387 milj. kronor. Den antogs utan några nejröster (åtta nedlagda - däribland öststaterna) -

sedan USA före slutomröstningen förklarat sig villigt att ge programmet sitt stöd. (Bil. sid. 63)

Verksamheten karakteriseras av fortsatt expansion inom undervisningssektorn. Här ställdes från flera håll - bl.a. i statsrådet Sven Mobergs huvudinlägg under plenardebatten - krav på en uppföljning av de europeiska undervisningsministrarnas konferens i Wien 1967. Särskilt pekade man på behovet av snabba åtgärder för att demokratisera undervisningen och därigenom på sikt lösa ett annat dominerande huvudproblem, nämligen ungdomsfrågorna. Det ofta framförda nordiska kravet (tidigare rest av Danmark-Sverige och denna gång framfört av Norge) på att ge handikappade tillgång till undervisning hade nu tillgodosetts i det reguljära programmet.

I likhet med undervisningen har naturvetenskapssektorn getts fortsatt hög prioritet. Ett tema som kom att dominera och få tvärvetenskaplig utformning gällde "Människan och hennes miljö". Här fanns ett tidigare finskt förslag inom det socialvetenskapliga programavsnittet. Det allmänna området fick förnyad aktualitet efter höstens internationella biosfärkonferens som bl.a. hade behandlat det rationella utnyttjandet av naturresurserna. Det svenska förslaget i FN om en miljövårdskonferens väckte stort intresse och mötte genomgående en starkt positiv inställning. Vissa reservationer beträffande den praktiska utformningen gjordes dock av Frankrike och vissa grupper inom sekretariatet.

En första sameuropeisk konferens för vetenskapsministrar planeras i Unescos regi under 1970. Av de nordiska länderna deltar Sverige i förberedelsearbetet. Vid sidan av den globala samordning som den hydrologiska dekaden innebär - och där de nordiska staterna alltsedan projektets början avlöst varandra i ett koordinerande råd och kunnat spela en viktig roll i utformningen av arbetsprogrammet - ägnades oceanografien stort intresse.

I det under konferensen behandlade programförslaget tas Social Sciences, Human Sciences och Culture upp inom ett

kapitel, som inleds med ett gemensamt principavsnitt. I ett svenskt inlägg ifrågasattes bl.a. om man inte skulle kunna inleda kulturavsnittet med ett särskilt avsnitt om Cultural policies. Vidare underströks betydelsen av väl genomförda förberedelser inför den planerade kulturministerkonferensen 1970. Man kan ha förhoppningar om att kulturen i nästa tvåårsprogram får en mer central plats, och det förefaller då rimligt att det görs en klarare gränsdragning i programmet mellan å ena sidan socialvetenskap och humanistisk vetenskap och å andra sidan kultur.

Speciellt för kulturavsnittet gällde att det mest karakteristiska för diskussionen om det framtida programmet var mängden av konkreta förslag och bristen på en mer principiell diskussion som kunde vara vägledande för sekretariatets arbete på 1971-72 års program. Det skulle måhända vara bättre att i början av konferensen - istället för som denna gång i slutet - utse en redaktionsgrupp för resolutionen om det kommande programmet. En sådan grupp skulle kunna gå igenom resolutionsförslagen och göra ett konkret förslag till den text som slutligen skall antas. Förfaringsättet skulle också bidra till att åstadkomma mera meningsfull debatt om konkreta formuleringar och minska inslaget av pläderingar inför sekretariatet för det ena eller andra detaljprojektet.

Inom kommunikationsavsnittet intar satellitprogrammet, vars expertgrupp har radiochefen Olof Rydbeck som ordförande, en allt större betydelse. Bland de frågor som diskuterades var problemet om våldsframställningen i massmedia och det ursprungligen norska kravet på att utveckla Unesco till ett internationellt centrum för dokumentation. Ett av Sverige utformat resolutionsförslag om familjeplaneringen väckte intensiv debatt. Programmet på detta område förutsattes till stor del bli finansierat av Sverige genom SIDA. Det utsattes för kritik av vissa latinamerikanska länder men stöddes av en rad andra utvecklingsländer, av USA samt av den biträdande generaldirektören.

Liksom vid tidigare generalkonferenser uppstod bittra meningsmotsättningar och politiskt präglade debatter rörande Unescos bidrag till att eliminera kvardröjande effekter av kolonialismen, bekämpa racism samt Unescos bidrag till freden. Dessa frågor behandlades denna gång gemensamt. Till skillnad från tidigare år gjordes inget försök att av den av Sovjetunionen och andra öststater samt en del u-länder framlagda resolutionstexten (som förutom kolonialfrågan även behandlade fredsfrågan och indirekt nu även Mellersta Östern-krisen) åstadkomma en mer eller mindre enhälligt text. Ett jugoslaviskt ändringsförslag, som utan att nämna Tjeckoslovakien-krisen, ordagrant citerade en vid en tidigare generalkonferens enhälligt antagen, ursprungligen sovjetisk resolutionstext angående bl.a. territoriell integritet och icke-inblandning, föll. I stället godtogs en indisk kompromisstext, sedan Sovjetunionen deklarerat att man motsatte sig det jugoslaviska förslaget.

Något i skuggan av denna konfrontation antogs en resolution, som gick längre än tidigare i fördömandet av Portugal. Den krävde bl.a. ökat stöd från Unesco till frihetsrörelser och avbrytande av bilateralt samarbete med Portugal inom undervisning, vetenskap och kultur.

I sammanhanget kan noteras att Sverige fick en god publicitet genom att det dokument, som generaldirektören utarbetat angående Unescos bidrag till bekämpande av kolonialism och som torde vara ett av de konferensdokument som u-länderna tillmäter störst betydelse, de svenska s.k. multibiprojekten för kvinnoutbildning i Afrika särskilt apostroferas. Dessa Sveriges insatser i form av "trust funds" ägnades även under den föregående generalkonferensen en positiv uppmärksamhet från u-ländernas sida.

Generalkonferensen är i uppbyggnad och arbetssätt både tungrodd och svåröverskådlig. Programförslagen inom Unescos fyra huvudavsnitt - undervisning, naturvetenskap, samhällsvetenskap och kultur samt kommunikation - diskuteras först i särskilda underkommissioner. Dessas rapporter behandlas därefter i den samlade programkommissionen och läggs slut-

ligen fram för beslut i plenarförsamlingen. Administrativa frågor tas upp i en särskild kommission.

Förutom de nämnda kommissionerna upprättas en rad mindre kommittéer för specialfrågor. Rådets vice ordförande, professor Hilding Eek, valdes till ordförande för den politiskt känsliga juridiska kommittén, medan rådets generalsekreterare Olof G. Tandberg utsågs som rapportör för den naturvetenskapliga kommissionen.

De nordiska delegationerna spelade en framträdande roll vid denna konferens. Detta berodde till stor del på det omsorgsfulla förberedelsearbete som nedlagts under halvannat år i form av bl.a. samnordiska konferenser. Nordens representant i Unescos styrelse, professor Ilmo Hela, Finland, ledde de samnordiska diskussionerna under konferensen och kunde genom sin ställning lämna värdefull information.

Åtskilliga av de större principdiskussionerna under konferensen kom till stånd genom nordiska initiativ. Detta gällde t.ex. miljövårdsfrågorna, familjeplaneringen, långtidsplanering inom Unesco samt styrelsens arbetsmetoder. En del av dessa frågor aktualiserar samordnings- och gränsdragningsfrågornas ökande betydelse. Frågor som miljövärd och familjeplanering hör hemma inom mer än ett programavsnitt, något som kan leda till svårbedömbara kompetensavgöranden och dubbelarbete. Till detta kommer gränsdragningsproblem som länge varit aktuella, nämligen Unescos programverksamhet i förhållande till andra mellanstatliga organisationers arbetsuppgifter - när det gäller vetenskap. förhållandet till OECD och Europarådet, i fråga om upphovsrättsfrågor. förhållandet till Bern-unionen och när det gäller jordbruksundervisning förhållandet till FAO och ILO. Endast på den sistnämnda punkten tycks utsikter till en lösning föreligga. Generaldirektören rapporterade att en överenskommelse nåtts med de båda andra organisationerna, innebärande ett långtgående samarbete.

Till samordningskomplexet hör även Unescos roll som verkställande organ för delar av FN:s utvecklingsprogram (UNDP).

Sedan början av 1960-talet har UNDP-medel tillförts organisationen i så rask takt att vissa programavsnitt domineras av extra-budgetära bidrag. Detta innebär att generalkonferensen inte längre har bestämmanderätt över delar av organisationens verksamhet. Vidare berör ett växande antal biståndsprojekt flera internationella organ samtidigt. Betydelsen av samordning, undvikande av dubbelarbete och vikten av beslutsdelegering var frågor som den svenska delegationen tillsammans med övriga nordiska länder kontinuerligt återkom till. Genomgående försökte man stärka styrelsens ansvar och ge den möjligheter att löpande övervaka dessa alltmer viktiga frågor.

Den femtonde generalkonferensen innebär i form av arbetsuppgifter för rådet att en rad för Sverige viktiga och intressanta frågor har behandlats. Man kan nämna de beslutade ministerkonferenserna 1970 inom naturvetenskap respektive kultur, vilka kommer att dra upp riktlinjer för Unescos fortsatta arbete. Det är väsentligt att aktivt följa de förberedande expertmötena för att bevaka de svenska och nordiska intressena i dessa sammanhang.

Vidare bör rådet påbörja förberedelserna för det av FN och Unesco beslutade internationella utbildningsåret 1970. Frågor som familjeplanering, demokratisering av undervisningen, ungdomens roll i samhällslivet, utnyttjande av havets resurser, miljövård och kommunikationssatelliter kräver omsorgsfull samordning och information. Rådet bör tillsätta arbetsgrupper för att närmare diskutera dessa och liknande problem. I nära samarbete med myndigheter och verk bör rådets sekretariat som hittills fortlöpande insamla statistik, allmänna upplysningar, utlysa tjänster eller bevaka och förbereda svenskt deltagande i kurser och konferenser föreslagna av Unesco.

Ett fortsatt intimt samarbete med de övriga nordiska ländernas Unesco-kommissioner förutsättes ske enligt tidigare riktlinjer. (Nordiska resolutioner se sid. 64).

GENERALDEBATTEN M.M.

Unescos 15:e generalkonferens hölls under tiden 15 oktober - 20 november 1968 i sekretariatsbyggnaden i Paris.

1. ALLMÄNNA FRÅGOR

1.1 Val av president

Till generalkonferensens president valdes enhälligt William Eteki-Mboumoua (Kamerun), de afrikanska staternas officiella kandidat. Den nye presidenten, som beklätt kulturministerposten i sitt eget land under sju år och varit medlem av Unescos styrelse, ledde förhandlingarna skickligt.

1.2 Nya medlemsstater

Medlemsantalet i Unesco ökades under generalkonferensen med tre nya stater, nämligen Folkrepubliken Södra Yemen, Mauritius och Barbados, till 125. Dessutom har Unesco tre associerade medlemsstater, Bahrein, De Västindiska Associerade Staterna och Qatar.

1.3 Medlemsstaternas rösträtt

Liksom under föregående generalkonferens beslöts enhälligt att de sju stater, huvudsakligen mellan- och sydamerikanska länder, vilka ej betalat sina bidrag till Unesco, skulle få behålla sin rösträtt. Frågan om Formosa-Kinas fullmakters godkännande blev även denna gång föremål för en relativt lång debatt (omkring 20 talare) efter framläggandet av fullmaktskommitténs rapport. Vid omröstningen efter "roll-call"-votering godkändes fullmakterna med 55 (Island) - 30 (Norden, öststater) - 27, vilket innebär en relativt markant förskjutning sedan 1966, då siffrorna var 56 - 40 - 19. I detta sammanhang må tilläggas att från öststatshåll vid ett par tillfällen under konferensen beklagades, dock mera rutinmässigt, Peking-Kinas, Nordkoreas, Nordvietnams och Östtysklands frånvaro.

2. VALFRÅGOR

2.1 Val av generaldirektör

Efter enhällig rekommendation från styrelsen samt en ytterst omständig och tidskrävande valprocedur med hemliga och

offentliga sammanträden utnämndes den ende kandidaten, M. René Maheu, enhälligt, med två nedlagda röster, till generaldirektör för en ny sex-årsperiod. Det är första gången som ett dylikt val varit enhälligt, ävensom att omval av en tidigare innehavare av posten ägt rum. Utnämningen föregicks av en rad förtroendedeklarationer för Maheu från delegaterna och efterföljdes av lyckönskingsanföranden från representanter för olika medlemsgrupper.

2.2 Nytt valsysteem till Unescos styrelse

Föregående generalkonferens hade uppdragit åt styrelsen att utreda och avge en rapport till årets konferens angående styrelsens sammansättning, mandatperiod och valmetod i syfte att garantera en rättvisare och jämnare fördelning av platserna bland olika kulturer och geografiska regioner under särskilt beaktande av att hälften av medlemsstaterna aldrig tillhört styrelsen.

Bakom förslaget låg särskilt det faktum att de asiatiska länderna på grund av inbördes oenighet under flera år blivit utslagna. Efter ingående diskussioner inom styrelsen och dess specialkommitté beslöt styrelsen med betydande majoritet framlägga förslag om höjning av medlemsantalet från 30 till 34, varvid två tilläggsmandat skulle tillfalla det starkt underrepresenterade Asien samt ett mandat vardera Afrika och Arabstaterna. För att säkra en sådan rättvisare fördelning föreslogs att valet skulle ske efter en uppdelning av samtliga medlemsstater på fem specificerade länderregioner på provisorisk och experimentell basis under 15:e och 16:e generalkonferensen.

Vidare föreslogs att styrelsemedlemmarna skulle utses för sex år utan möjlighet till omval mot tidigare fyra år med i det närmaste automatiskt omval ytterligare en fyraårsperiod.

Styrelsens förslag hänsköts efter en preliminär debatt i plenum till respektive juristkommittén (se sid.59) och administrativa kommissionen för yttranden. Sovjetunionen motsade sig emellertid häftigt förslaget i vad avser indelningen i länderregioner, som man hävdade bl.a. var oför-

enlig med Unescos stadga. Vissa sydamerikanska länder sökte, ehuru detta ej visade sig konstitutionellt möjligt, framlägga förslag om en fyra års mandattid utan rätt till omval.

En längre debatt utspann sig därefter innan man övergick till den mycket tekniska voteringen.

Man beslöt först med 82 - 4 (Sverige, Jugoslavien, Frankrike)-11 (öststater) att det föreslagna nya systemet inte krävde en stadgeändring.

Slutvoteringen angående styrelsens förslag resulterade i att detta godkändes med 81 (Norden) - 1 (Frankrike) - 17 (öststater) med förbehåll att valgruppsindelningen endast skulle tillämpas under innevarande generalkonferens och att styrelsen därefter skulle avge förslag om ett eventuellt bibehållande av det nya systemet även vid 1970 års generalkonferens.

I frågan om mandattidens längd beslöt man likaledes i enlighet med styrelsens förslag övergå till en sexårsperiod. Sverige röstade mot detta förslag, eftersom den ur svensk synvinkel mest önskvärda lösningen - en fyraårsperiod utan rätt till omval - tekniskt sett endast kunde uppnås genom att beslut på denna punkt inte fattades nu utan förslag framlades härom till nästa generalkonferens.

2.3 Val till Unescos styrelse

På grundval av det nya valsystemet - varvid är att observera att ett antal kandidater som presenterades för omval efter en tidigare fyra-årsperiod alltjämt bereddes möjlighet att väljas för en ny fyra-årsperiod - förrättades den 8 november val av 19 medlemmar till styrelsen av plenarförsamlingen. De afrikanska, östeuropeiska och latinamerikanska gruppernas "officiella kandidater" (resp.5-3-3) invaldes, medan inom västgruppen och den asiatiska framfördes respektive två kandidater mer än det för grupperna föreskrivna antalet. För västgruppen valdes USA, Kanada och Schweiz, medan Västtysklands och Turkiets kandidater eliminerades. För Asien valdes Japan, Pakistan, Afganistan, Indien och

Ceylon, medan Malaysias och Filippinernas kandidater blev utslagna.

3. GENERALDEBATTEN

Generaldebatten inleddes av ett mer deskriptivt hållet anförande av styrelsens president, som presenterade Unescos utkast till program och budget för 1969-70 jämte styrelsens egen verksamhet. Generaldirektören introducerade sina tidigare rapporter om organisationens verksamhet under 1966-1968 samt lämnade en exposé över Unescos framtida program. Samtliga dessa dokument och exposéer lades sedermera av plenum med gillande till handlingarna.

Under debatten yttrade sig 108 medlemsstatsrepresentanter jämte fem företrädare för internationella organisationer. Erfarna bedömare förefaller ense om att inläggen denna gång generellt sett var mera koncentrerade, sakliga och över huvud taget låg på en högre kvalitetsnivå än tidigare, vilket bl.a. yttrade sig i en betydande minskning av sådana anföranden, som i huvudsak belyste det egna landets prestationer eller fullföljde mera renodlade propagandasyften. Anledningen härtill synes åtminstone delvis bottna i styrelsens enträgna rekommendation till talarna, som ytterligare inskräptes av presidenten, att begränsa inläggen till högst 20 minuter samt en anmaning till delegationscheferna att i möjligaste mån hålla sig till vissa föreslagna huvudteman såsom den andra utvecklingsdekaden, Unescos långtidsplanering, ungdomsproblemet samt Unescos uppgifter i fråga om medlemsstaternas kulturella och vetenskapliga politik. Enligt sekretariatets preliminära undersökning hänvisade 72 talare till budget och program, 36 behandlade politiska frågor, fred, kolonialism etc. samt 56 insatser och verksamhet i hemlandet.

I det svenska anförandet, som hölls av statsrådet Moberg, berördes i första hand ungdomsfrågor, den högre undervisningen, framför allt dennas demokratisering i olika avseenden, ävensom andra aktuella spörsmål angående familjeplanering, miljövärd samt Unescos långtidsplanering. (Bil. s. 70)

3.1 Generaldirektörens "svar" på debatten

Maheu utgick i sitt svarsanförande från de i hans inledande exposé (vars text ännu ej är publicerad) behandlade fyra stora kriser som berörde Unesco, i första hand utvecklingshjälpkrisen, kriserna angående mänskliga rättigheter, utbildningen och ungdomen.

3.1.1 U-hjälpkrisen: Tillgängliga resurser var klart otillräckliga i jämförelse med vad de rika länderna tog i anspråk för andra ändamål (upprustning, täckande av lyxbehov, rymdexploatering etc.). Han efterlyste också ökad kvalitet på u-hjälpen. Unesco måste under den andra utvecklingsdekaden klarare fastställa sin politik vis à vis u-länderna med etablerande av en fastare prioritetsordning. Beträffande utbildningen framhölls särskilt undervisningsplaneringen, kampen mot analfabetismen och en reformering av hela undervisningssystemet på basis av permanent utbildning. Inom det naturvetenskapliga området borde utarbetande av "science policy", utvidgning av vetenskaplig och teknisk undervisning, särskilt i fråga om grundvetenskaperna samt utbildning av tekniker, ingenjörer och agronomer bli föremål för prioritering. Ett område som hittills inte tillräckligt uppmärksammats var de sociala och kulturella konsekvenserna av u-hjälpen. Effektivare metoder för biståndets finansierande i nära samarbete med andra intresserade internationella organisationer poängterades.

3.1.2 Ungdomsproblemen: Praktiskt taget alla talarna berörde detta problem. Maheu erinrade om sekretariatets sammanfattande rapport och vikten av starkare insatser av Unesco i form av utredningar och aktioner för ungdomens "participation" i samhällslivet samt inom Unesco självt. Under generaldebatten rådde enighet angående krisens existens och utbredning och om nödvändigheten av en ökad integration av ungdomen inom olika områden. Endast öststaterna gjorde gällande att någon kris inte existerade i deras länder. Däremot härskade delade meningar om krisens orsaker, variationerna i olika länder och möjligheterna att finna några lösningar.

3.1.3 Unescos administration: Beträffande Unescos interna problem betonade generaldirektören nödvändigheten av en starkare "förankring" av Unesco i medlemsstaterna, främst via nationalkommissionerna. Vidare ansåg han det nödvändigt med en på förhand fixerad årlig tillväxtprocent (förslagsvis 7 å 8 procent i fråga om organisationens program). Kritiken under debatten om Unescos förvaltning och kraven på ökad sparsamhet framfördes huvudsakligen av de större bidragsgivarna, medan u-länderna på det hela taget uttryckte sig positivt vis å vis generaldirektörens program.

3.2 Slutsatser av generaldebatten

Resolutionen "Conclusions arising out of the general policy debate", som efter två dagars diskussion och ett antal ändringar antogs med acklamation omnämner inom avsnittet "principles, objectives and programmes" vissa huvudpunkter under debatten av vilka följande må nämnas:

Unesco ger en ökad roll i fråga om insatser för freden och uppmanas starkare betona det etiska motivet bakom sin aktivitet både intellektuellt och operativt. "Life-long education" måste integreras i den allmänna sociala och ekonomiska utvecklingen. Unescos uppgift att mera intensivt propagera för utbredande av "the scientific spirit" i första hand i u-länderna understryks, liksom vikten av större internationellt-kulturellt utbyte samt bevarande av det kulturella arvet och traditionerna från det förflutna. I det sista avsnittet av resolutionen "means, methods and procedures" inskräps nödvändigheten av långtidsplanering, bättre koordination mellan olika berörda myndigheter i syfte att undvika dubbelarbete och konkurrens och större uppmärksamhet åt fältinspektioner och evaluering av Unescos projekt.

4. KOLONIAL- OCH FREDSFRÅGAN (Bil. sid. 75)

4.1 Allmänt

Unescos uppgifter i kampen mot kolonialism och racism samt i fråga om freden sammanslogs till en punkt på dagordningen. Till grund för debatten härom förelåg två av sekretariatet utarbetade rapporter.

4.1.1 Fredsfrågan: I ett resolutionsförslag framlagt av 74 länder (Öststater) och afro-asiater behandlades fredsfrågan i ett första avsnitt. I den preambulära paragrafen åberopades tidigare tagna generalkonferensbeslut i frågan samt FN:s kolonialresolutioner. Vidare uppmanas generaldirektören bl.a. fortsätta verksamhet syftande till maximal fredsförfrämjande effekt och till att säkra fredlig samexistens och samarbete oberoende av socio-ekonomiska system, utvecklingsgrad och typ av civilisation.

4.1.2 Kolonialism och racism: Förslaget andra avsnitt behandlade kolonialism och racism. I dess preambulära paragrafer förklaras bl.a. att existensen av kolonialregimer, apartheid, återupplivandet av fascism och alla former av rasdiskriminering utgör ett hot mot freden och säkerheten och ett brott mot mänskligheten. I de operativa paragraferna uteslöts Portugal, Sydafrika och Rhodesiaregimerna från bistånd och möjligheter att delta i Unescos verksamhet.

4.1.3 Skydd åt mänskliga rättigheter: I ett tredje avsnitt behandlas det trängande behovet att tillförsäkra befolkningarna i ockuperade territorier utbildning och att skydda de mänskliga rättigheterna. Generaldirektören uppmanas rapportera härom till nästa generalkonferens. Under hänvisning till att man i en föregående paragraf åberopar en resolution som gällde Mellersta Östern, sade sig denne tolka uppmaningen så att hans rapport endast skulle avse detta område och inte eventuella andra ockuperade länder.

4.2 Portugal-frågan

Portugals kolonialpolitik behandlades i ett andra resolutionsförslag, vari Portugal bl.a. förklaras skyldig till folkmord, rasutrotning och gränskränkningar gentemot många afrikanska länder. I de operativa paragraferna fördöms Portugals attityd som stridande mot Unescos ideal sådana de framgår av stadgan. Vidare uppmanas medlemsländerna avbryta samarbete med Portugal inom undervisning, vetenskap och kultur och ge ökat bistånd till flyktingar från de portugisiska områdena. Debatten blev, särskilt vad avser den allmänna resolutionstexten, tidvis mycket häftig. Jugoslavien framlade ett tilläggsförslag till denna, vari en ti-

digare generalkonferensdeklaration angående fredlig samlevnad, territoriell integritet och icke-inblandning ordagrant citeras. Denna resolution gick i sin tur tillbaka på ett sovjetiskt förslag och hade på sin tid efter vissa ändringar antagits enhälligt. Med hänsyn till att texten innehöll en klar udd mot interventionen i Tjeckoslovakien motarbetades ändringsförslaget intensivt av öststaterna. Debatten i denna fråga övergick så småningom i ren procedurdebatt. Det jugoslaviska förslaget, som man trots stark press, bl.a. från Indien och vissa afrikanska stater först i en arbetsgrupp sedan i plenum, vägrade dra tillbaka, kom aldrig under omröstning sedan ett indiskt kompromissförslag vunnit majoritet.

4.3 Debatten

I fredsfrågan hävdades från väststaternas sida att enligt Unescos konstitution organisationens hela verksamhet borde främja freden, medan man från öststatshåll ansåg att organisationens insatser för att verkställa tidigare resolutioner i frågan var otillräckliga. Man krävde fortlöpande "progress-reports" angående dessa viktiga aktiviteter.

Resolutionens hänsyftning på den "återuppståndna fascismen" förklarades från öststatshåll uttryckligen vara riktad mot Västtyskland, som utsattes för flera relativt häftiga angrepp.

I kolonialfrågorna var tonen från öststats- och u-landshåll genomgående mycket frän och flera u-länder krävde t.ex. att Portugal skulle uteslutas ur organisationen, dock utan att framlägga formellt förslag härom. När den portugisiska delegaten talade tågade afro-asiater och öststater demonstrativt ut.

Även väststaterna tog avstånd från Portugals kolonialpolitik men hävdade att resolutionerna i stor utsträckning behandlade politiska problem som ligger utanför Unescos kompetens.

4.3.1 Omröstningen: Slutomröstningen, som föregicks av en rad delomröstningar beträffande huvudförslaget, ledde till att detsamma antogs med 58 - 3 - 18 (Norden) och förslaget om Portugal med 51 - 5 - 24 (Norden). Resolutionernas slutliga utformning liksom röstfördelning vid säromröstningar framgår på sid.75. Röstförklaring avgavs av bl.a. Finlands representant för de nordiska staterna, vari framhölls att dessa trots sin ofta manifesterade antipati mot racism, kolonialism och apartheid inte ansåg sig kunnat rösta för de båda resolutionerna på grund av att vissa delar härav låg utanför Unescos kompetens. Västmakterna hade under debatten framfört liknande synpunkter.

5. FAMILJEPLANERING (Bil. s. 80)

5.1 Förslagets behandling

Det svenska resolutionsförslaget om familjeplanering berörde tre av Unescos programavsnitt - utbildning, samhällsvetenskap och kommunikation. I samtliga underkommissioner gjorde Sverige med stöd från övriga nordiska länder korta inlägg om förslaget. Vid dessa tillfällen framfördes inte någon väsentlig kritik mot förslaget.

Den egentliga sakbehandlingen ägde rum i den samlade programkommissionen och förslaget gav där upphov till en stundtals mycket intensiv debatt.

Biträdande generaldirektören Adiseshiah inledde debatten med en redogörelse för de åtgärder Unesco redan vidtagit samt en överblick över andra organs ställningstagande i frågan. Han hänvisade särskilt till ett svenskt erbjudande att bekosta en tjänsteman i sekretariatet att handlägga dessa frågor. Han underströk också förslagets grundläggande betydelse i det att det drog upp riktlinjerna för sekretariatets framtida verksamhet inom detta nya och betydelsefulla område.

5.2 Sekretariatets synpunkter

Adiseshiah underströk att Unesco inte skulle syssla med

"contraception", vilket i första hand åvilade andra fackorgan. Som han såg det innebar resolutionen följande arbetsplan för sekretariatet:

- a) ett internationellt program för vetenskapliga undersökningar om förhållandena mellan demografi och fertilitet samt utbildning, vetenskap och kultur,
- b) bistånd till medlemsstater på deras begäran med rådgivning i fråga om familjeplanering inom undervisningen på alla nivåer och områden, t.ex. "out-of-school education, functional literacy, mass media activities".

Man hade redan mottagit officiella framställningar om bistånd från Förenade Arabrepubliken, Pakistan och Tunisien, och ett antal länder övervägde att inge framställningar (Chile, Colombia, Indien, Indonesien, Kenya, Malaysia). Adiseshiah underströk också att det inte gällde att sätta upp någon ny "trust fund" utan beslutet skulle innebära en auktorisation till generaldirektören på samma sätt som skett inom andra områden att acceptera bistånd från medlemsstater inom detta område. Han underströk vidare att det svenska erbjudandet inte medförde några budgetära konsekvenser för Unesco.

5.3 Debatten

Efter detta inlägg utbröt en relativt ingående debatt, där från flera staters sida kritik framfördes mot att en utomstående expert skulle kunna koordinera Unescos verksamhet på familjeplaneringsområdet. De negativa synpunkterna framfördes traditionsenligt av vissa sydamerikanska länder, i första hand Peru och Argentina. Dessa länder underströk särskilt betydelsen av dels att Unesco inte sökte påtvinga medlemsländerna en enda enhetlig politik i dessa frågor, dels de etiska aspekterna på problemet. Algeriet, Indien och USA gjorde särskilt positiva inlägg. Från Indiens sida värdjades till de länder som av etiska och andra skäl var kritiskt inställda till familjeplanering för egen del att inte hindra Unesco från att hjälpa andra länder, som hade skriande behov därav. Efter vissa ändringar som föreslagits av Nederländerna, Peru, Italien och Rumänien antogs resolutionen med 46 - 0 - 8 (Argentina, Uruguay, öststater).

6. MILJÖVÅRD

6.1 Allmänt

Statsrådet Moberg framförde redan i generaldebattens inledning i det svenska huvudförändret det svenska intresset för miljövårdsfrågor och refererade de svenska åtgärderna därtills angående en FN-konferens över området. I inledningen till debatten i den naturvetenskapliga underkommissionen, liksom även senare i detaljdiskussionerna gjordes flera svenska inlägg i denna sak. En representant för FN-sekretariatet, Martin Hill, Ass. secretary-general for Inter-Agency Affairs, redogjorde för frågans läge inom FN och var klart positiv till det svenska förslaget. Hill framhöll också att Unesco borde spela en framträdande roll i dessa strävanden.

Miljövårdsfrågorna behandlades dels i den naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga underkommissionen, dels i den samlade programkommissionen.

6.2 Resolutionsförslag

Ett antal resolutionsförslag hade framlagts i de olika underkommissionerna av bl.a. Sverige, Indien, Madagaskar, Mali, Belgien, Finland, Brasilien, Frankrike, Tjeckoslovakien, Polen och Jugoslavien. En arbetsgrupp tillsattes för att sammanjämka resolutionsförslagen och framlägga rapport till den samlade programkommissionen. I denna grupp ingick Madagaskar, Kanada och Tjeckoslovakien från den naturvetenskapliga underkommissionen och Frankrike, Sierra Leone och Sverige från den samhällsvetenskapliga. Bland observatörerna ingick Finland.

Det svenska förslaget underströk vikten av att de globala och alltmer angelägna miljövårdsfrågorna fick en politisk och opinionsmässig uppmärksamhet som möjliggjorde effektivare åtgärder på nationellt och internationellt plan. För att rikta regeringarnas och den allmänna opinionens uppmärksamhet på frågorna och kartlägga de aspekter härav, som lämpade sig för åtgärder på ett internationellt plan, rekom-

menderades FN:s medlemsstater att i generalförsamlingen fatta beslut om sammankallande av en FN-konferens senast 1972. De resolutioner, som antagits vid Unescos biosfärkonferens, föreslogs bli beaktade vid förberedelsen av en sådan konferens. Slutligen uppmanades generaldirektören att säkra ett effektivt deltagande från Unescos sida genom att anvisa tillräckliga budgetmedel härför.

Övriga resolutionsförslag gällde de naturvetenskapliga, de samhällsvetenskapliga och kulturella aspekterna på människan och hennes miljö.

6.3 Arbetsgruppens rapport

Från svensk sida gjordes ansträngningar för att få en rekommendation till generalförsamlingen att stödja förslaget om en FN-konferens och en hänvisning till ECOSOC:s koordinerande roll i miljövårdsfrågorna. Då emellertid i båda dessa frågor ett klart motstånd förelåg - under hänvisning till att det inte ankom på Unescos generalkonferens att ta ställning i en fråga som var under diskussion i FN:s generalförsamling - fick Sverige nöja sig med en kompromiss. Denna innebar en hänvisning till den ECOSOC-resolution som nämner önskvärdheten av en FN-konferens, och en uppmaning till generaldirektören att säkra Unescos effektiva deltagande i varje åtgärd generalförsamlingen kunde besluta om i detta sammanhang, liksom att utarbetandet av ett internationellt biosfärprogram skulle företagas i nära konsultation med andra FN-organ och internationella, icke-statliga organisationer.

Vid behandlingen i underkommissionen av rapporten från arbetsgruppen förekom inte någon saktidiskussion. I den samlade programkommissionen förekom en mera omfattande diskussion, varvid Kanada, Finland, Tjeckoslovakien och England underströk FN:s och fackorganens legitima intressen i miljövårdsfrågorna. Sverige framhöll bl.a. att Unesco hade en väsentlig roll i dessa frågor, men att även andra organisationer hade viktiga uppgifter på området. Också biträdande generaldirektören Adiseshiah refererade till FN:s och fackorganens befattning med miljöfrågorna.

Svårigheten att definiera begreppet "man and his environment" påpekades allmänt. Bl.a. Finland framhöll problemets tvärvetenskapliga aspekter. Betydelsen av ett samarbete mellan undervisnings-, naturvetenskaps-, samhällsvetenskaps- och de kulturella områdena framhölls. En koordinering av aktiviteterna på de olika områdena måste säkras. Från in-disk sida underströks slutligen u-ländernas enorma behov på miljövårdsområdet och betydelsen av att redan på nuvarande stadium genomföra mindre försöksprogram.

Rapporten från arbetsgruppen antogs enhälligt såväl i programkommissionen som i plenarförsamlingen.

7. UNESCO'S 16:e GENERALKONFERENS 1970

Se bilaga sidan 83.

UTBILDNING OCH UNDERVISNING

1. ALLMÄNT

Till ordförande för denna underkommission valdes H.E. Mr. Amadou Maktat M'Bow, Senegal, medlem av Unescos styrelse. Underkommissionen höll 21 möten. För att utarbeta resolutionsförslag angående Future Programme tillsattes en arbetsgrupp med 10 medlemmar (Danmark). Dess förslag beaktade nordiska prioritetsområden som läskunnighet och undervisning för handikappade.

Allmänt kunde man sedan föregående generalkonferens registrera ett tydligt ökat intresse för frågor, som då togs upp från nordiskt håll, t.ex. handikappfrågorna, kvinnans rätt till utbildning, vuxenutbildningen och folkbildningsarbetet, utbildningsdemokratisering.

En rad delegationer gav uttryck för uppfattningar att Unesco borde lägga större vikt på pedagogisk forskning och inte försumma undervisningens innehåll för planläggningen av undervisningen. Ett flertal länder framhöll reformer i den högre undervisningen som väsentliga. Några önskade också att större uppmärksamhet visades undervisningens etiska innehåll. Ekonomisk tillväxt nämndes av vissa länder som undervisningens huvudändamål.

2. INTERNATIONAL BUREAU OF EDUCATION (IBE)

Generaldirektören meddelade att IBE efter sammanslagningen med Unesco skulle fortsätta att fungera som en institution med säte i Genève och ha egen personal. IBE skulle bli ett centrum för studier i "Comparative Education" med intellektuell autonomi. Dess program skulle hädanefter föreläggas Unescos generalkonferens för godkännande.

Generalkonferensen valde ett råd för IBE, som vid sitt kommande möte våren 1969 bl.a. skulle föreslå tre kandidater som direktör för IBE för generaldirektörens beslut. I detta råd finns inget nordiskt land representerat. Någon klarhet om Hamburg-institutets och IBE:s framtida arbetsfördelning uppnåddes inte.

IBE:s sammanslagning med Unesco antogs enhälligt (tre nedlagda röster). På samma sätt antogs en budget på \$ 500 000 för IBE.

3. INTERNATIONAL CO-OPERATION FOR THE ADVANCEMENT OF EDUCATION

3.1 Internationella utbildningsrådet

Frågan komplicerades avsevärt av ett tilläggsförslag från Senegal om upprättande av en "international educational fund" för u-länder. Förslaget föranledde en längre debatt. Bl.a. uttryckte Sovjet, USA och England samt de nordiska länderna betänkligheter inför detta tillägg. Samtliga opponerande länder betonade att de inte riktade sig mot tanken på ett internationellt utbildningsår utan mot den föreslagna fonden. Resolutionsförslaget antogs dock med 31 - 2 (England, Danmark) - 10 (Sverige, Finland, Frankrike, Tjeckoslovakien, Polen, Tyskland, Italien).

Förslaget uttunnades ytterligare i den samlade programkommissionen, där f.ö. Sovjetunionen anslöt sig till reservanternas. Oppositionen ledde till att plenarförsamlingens beslut endast konstaterade behovet av att man gjorde "en särskild ansträngning för att öka de finansiella resurserna för utvecklingsarbetet inom utbildningsområdet".

3.2 Life-long integrated education

På denna punkt rådde till skillnad från övriga debat-

ter stark oenighet inom underkommissionen. Frankrike ansåg att planen rörande life-long education under de närmaste 20 åren var inaktuell för u-länderna, där ännu inte alla ungdomar kan få ens ett par års utbildning. Schweiz och England framhävde programmets vitala betydelse och även Vitryssland och Madagaskar uttalade sig för programmet. Resolutionen antogs dock enhälligt.

3.3 Kvinnors rätt till undervisning

Frågan föranledde en omfattande debatt, varvid bl.a. de sociologiska aspekterna betonades. Vissa öststater framhävde speciellt kvinnors möjligheter i tekniska och naturvetenskapliga fack. Ett tunisiskt tilläggsförslag om samundervisning för pojkar och flickor fram till gymnasiet antogs enhälligt med 44 nedlagda röster. Resolutionen antogs därefter enhälligt med en nedlagd röst.

Ett danskt-finskt resolutionsförslag om att bibehålla det tidigare programmet för resestipendier till internationella kvinnoorganisationer framlades, vilket skulle innebära en budgethöjning av \$ 23.000. De nordiska delegationerna insisterade på att det var sekretariatets uppgift att finna möjligheter till besparingar innanför övriga program för att finansiera dessa resestipendier. På förslag från Colombia om att låta frågan om budgetsumman stå öppen godtog Danmark tillägget till resolution 1.153 (c) "including the reward of travel grants". Samma mening skulle även intas i arbetsplanen. Resolutionen godtog därefter enhälligt.

3.4 Särundervisning för handikappade

Norge framlade på de nordiska ländernas vägnar ett förslag om en höjning på \$ 50.000 för programmet för specialundervisning. Förslaget mötte stor sympati men en del länder bl.a. Rumänien och England förklara-

de att på grund av budgethöjningen man inte kunde rösta för det och föreslog i stället en finansiering genom exempelvis frivilliga bidrag eller UNDP.

Man beklagade från nordisk sida den utsträckta debatten men påpekade att frågan hade hög prioritet i de nordiska länderna och att man därför gärna såg en omröstning, som gav upplysning om övriga medlemsstaters inställning i detta fall. På uppmaning av ordföranden framlade Norge ett ändringsförslag till resolutionen med uppmaning till Unesco att använda eventuella besparingar inom utbildningsavsnittet för detta speciella program och att i övrigt på allt sätt söka stärka sin verksamhet på området. Förslaget kom icke upp till omröstning. Sekretariatet uppmanades att vid genomförandet av programmet ta hänsyn till förslaget.

3.5 Utbildningsprogram för flyktingar

Programmet fann allmänt stöd, men vissa delegationer var tveksamma om programmets storlek, och andra uttryckte önskemål om en ökad insats till förmån för afrikanska flyktingar. För de nordiska länderna uttalade sig Danmark emot ett av Förenade Arabrepubliken framlagt förslag om en höjning av budgeten med \$ 100.000, eftersom denna summa föreslogs åstadkommen genom besparingar på bl.a. programavsnitten kvinnoutbildning, stipendier och läskunnighetsprogrammet. Förslaget ändrades i den samlade programkommissionen till en uppmaning till sekretariatet att försöka finna extra-budgetära medel på upp till \$ 100.000.

4. SKOL- OCH HÖGRE UNDERVISNING

4.1 Högre undervisning

Man uttalade ett allmänt principiellt stöd för programförslaget, särskilt ifråga om lika rätt till ut-

bildning. Den brittiska delegationen underströk dock att verkliga resultat inte kunde förväntas under den nuvarande generationens livstid. I övrigt fann man programmet i sin helhet något blygsamt.

4.1.1 Demokratisering av undervisningen

Sverige framlade för de nordiska länderna, Kenya, Frankrike, Indien, Rumänien och Colombia ett förslag om demokratisering av undervisningen. Med hänvisning till Wien-konferensen konstaterades bl.a. att en demokratisering av undervisningen var en förutsättning för individernas lika möjligheter till utveckling liksom att kraven för tillträde till högre utbildning ofta uteslötte personer med högre kvalifikationer än dem som får tillträde. Inför det internationella utbildningsåret 1970 uppmanades generaldirektören att dra upp riktlinjer för en reform av utbildningssystemet.

Den svenska delegationen underströk i anslutning till statsrådet Mobergs tal i plenarförsamlingen att detta förslag tog sikte på två saker: dels en demokratisering av tillträde till olika former av utbildning, dels en demokratisering av arbetsformerna inom undervisningen med ökat deltagande från de studerandes sida i undervisningens planläggning och genomförande. Förslaget blev enhälligt antaget och dess två sista paragrafer intogs i arbetsplanen.

4.2 Utbildning för internationell förståelse

Programförslaget vann allmän tillslutning. Bl.a. Danmark uttryckte tillfredsställelse med den stora budgethöjningen på 101 % och rekommenderade att undervisning i internationell förståelse skulle bli en integrerande del av schemat i grundskolans undervisning. Ett flertal länder uttryckte särskilt intresse för förbättring av läroböckerna och litteraturen med sikte på internationell förståelse. Programförslaget antogs enhälligt.

5. OUT-OF-SCHOOL-EDUCATION

5.1 Ungdomsverksamhet

Debatten om Unescos ungdomsprogram blev mycket lång, med närmare femtiotalet inlägg. Några mer konkreta förslag framkom inte. En rad länder talade om ungdomens ökade ansvar i en teknologisk tid och om stelnade organisationsstrukturer i exempelvis universitetsvärlden. Vissa länder, t.ex. Polen, förnekade att de hade något ungdomsproblem. Bland förslagen kan nämnas tillsättande av ungdomskommittéer inom nationalkommissionerna, närmare samarbete med ungdomsorganisationerna och skapandet av nationella ungdomsbrigaden. Man rekommenderade också Unesco att sammankalla en konferens med ungdom som uppföljning av Grenoble-konferensen 1964.

Vid presentationen av "Report on Youth" påpekade generaldirektören att han hade ökat anslaget till ungdomsprogrammet med \$ 140.000. Totalt uppgick summan till \$ 476.000. Unesco hade hittills saknat tillräckliga sekretariatsresurser för ett mer omfattande ungdomsprogram men det skulle nu förbättras. Likaså ämnade man nu ha ett program med ungdom och icke enbart för ungdom, vilket betydde att ungdomen skulle delta såväl i programmens planläggning som genomförande. Ungdomsprogrammet skulle integreras med verksamheten i sekretariatets övriga avdelningar, och extra-budgetära medel skulle sökas.

I den följande debatten underströk generaldirektören att han inte ämnade göra Unesco till ett ungdomsförskningscentrum. Unesco borde koncentrera sig på vissa horisontella jämförande studier av situationen i olika länder och inte bedriva vertikala studier i djupet på ett nationellt plan.

En särskild arbetsgrupp tillsattes för att utarbeta ett nytt resolutionsförslag, där Danmark ingick. Förslaget godtogs enhälligt.

Utöver denna långa debatt ägnades en särskild dag åt diskussion av ungdomsproblem i närvaro av generaldirektören, ordföranden i Unescos styrelse och generalkonferensens ordförande. Den finska och svenska delegationen gjorde uppmärksammade inlägg. Man efterlyste bl.a. viljan hos existerande nationella och internationella ungdomsorganisationerna att låta Unesco bli forum för de aktuella och väsentliga ungdomsproblemen, t.ex. samarbetet mellan IUS och ISC eller ungdomens inflytande i olika samhällsfrågor.

5.2 Vuxenutbildning

Danmark framlade ett resolutionsförslag angående resebidrag för arbetare. Förslaget gick ut på att inte blott arbetarorganisationernas ledare utan även dess enskilda medlemmar skulle kunna få stipendier från Unesco. Det antogs enhälligt.

5.3 Läskunnighetsprogrammet

Förslaget mottogs mycket positivt, och det rådde i stort sett enighet om nödvändigheten av att öka antalet försöksprojekt och att utveckla det experimentella läskunnighetsprojektet på grundval av inhämtade erfarenheter. En stor del av delegationerna föreslog att man lade större vikt på bl.a.: 1) utbyte av information och dokumentation rörande läskunnighetsproblem, de använda metoderna och resultaten av Unescos projekt, 2) nödvändigheten och behovet av utbildning av läskunnighetspersonal och 3) behovet av intensivare forskning med betoning på studiet av språkproblem, särskilt fördelar och nackdelar med att använda lokala, nationella eller främmande språk i undervisningen.

6. UTBILDNINGSPLANERING

I överensstämmelse med uttryckta önskemål utlovade sekretariatet att konferensen om utbildningsplanering i augusti 1968 skulle följas upp. Direktören för International Institute for Educational Planning presenterade sin styrelses rapport rörande institutets aktiviteter under tiden 1966 - 68 (15 C/51), som också innehåller förslag på en femårsplan med fördubbling av institutets aktiviteter. Innovation och kostnadsanalys hade varit huvudområdena för institutets verksamhet. Vidare hade särskild vikt lagts vid utbildning av Unescos egen personal. Generaldirektören betecknade yrkesutbildningen, det gymnasiala stadiet och lärarutbildningen som mest angelägna inom Unescos arbete på utbildningsfältet. Han hänvisade också till Unescos styrelse appell om frivilliga bidrag till institutets drift.

Frankrike meddelade att man under 1969 skulle börja uppför en byggnad för institutet. Sveriges löfte om ekonomiskt stöd till institutet under en femårsperiod betecknades från många håll som mycket välkommet och uppmuntrande, och flera länder väntas följa det svenska exemplet. SIDA har sedermera beslutat satsa \$ 800.000 under fem år. Från Världsbanken meddelades att man ämnar väsentligt öka långivningen för utbildning, huvudsakligen till projekt inom teknisk utbildning, yrkesutbildning och lärarutbildning. Vidare kommer stor vikt att läggas vid innovation, speciellt nya undervisningstekniker. Audio-visuella hjälpmedel samt programmerad elektroniskt förmedlad undervisning kommer att revolutionera möjligheterna till att genomföra stora utbildningsprogram framför allt i u-länderna.

Resolutionsförslaget under detta programavsnitt antogs enhälligt.

NATURVETENSKAP

1. ALLMÄNT

Till ordförande i underkommissionen valdes Ingacy Malecki, Polen. Som rapportör fungerade Olof G. Tandberg, Sverige. Programavsnittet kallas "Natural Sciences and their Application to Development".

Övergången till en ökad insats inom utvecklingsarbetet för u-länderna, som undan för undan skett sedan 1964, samtidigt med en stark vidgning av programavsnittets omfattning, kan sägas ha lett till ett stabilt system av verksamheter. Läget nu illustreras väl av den första och primära resolutionen inom det naturvetenskapliga programmet, som ger följande fyra rekommendationer till medlemsstaterna som grund för deras verksamhet:

- a) på nationell och regional bas befordra åtgärder inom "Science policy, scientific information and fundamental research",
- b) befordra arbetet, såväl nationellt som via ett förbättrat internationellt utbyte av informationer och erfarenheter internationellt på områdena: "Science education and technological education and research",
- c) ägna särskilt intresse åt områdena: "Environmental sciences and natural resources research", samt
- d) inrätta inom sina nationella Unesco-kommissioner en specialkommitté för vetenskap och teknik.

1.1 Programavsnittets omorganisation

Organisationen inom detta avsnitt har återigen stöpts om och innehåller nu tre avdelningar, en för vardera av de tre första områden som ovan anförts.

Allmänna reaktionen på denna uppläggning av sekretariatet och på arbetsplanen för den kommande budgetperioden var positiv, speglad i kommentarer från såväl öst och väst, såväl stormakterna som andra länder. Intrycket från generalkonferensen 1966, att programmet efter en besvärlig övergångsperiod nu var definitivt på väg in i en lugn, effektiv och reellt konstruktiv fas, bestyrktes.

1.2 Nordiskt samarbete

Under den allmänna programbehandlingen var givetvis samarbetet med de andra nordiska delegationerna synnerligen gott. De inlägg och framställningar som gjordes framlades i regel på samnordisk bas i enlighet med det nordiska gemensamma förberedelsearbetet. De emottogs och beaktades på ett för delegationen tillfredsställande sätt. Därför refereras nedan endast vissa särskilt viktiga eller aktuella områden.

2. SCIENCE POLICY, SCIENTIFIC INFORMATION AND FUNDAMENTAL RESEARCH

2.1 Konferens för europeiska vetenskapsministrar

Stort intresse visades för den i programmet för 1969/70 föreslagna "Conference of Ministers of the European Member States responsible for Science Policy" och för planerna på en liknande konferens i Afrika 1970/71. Från nordisk sida (bl.a. Sverige) framhölls starkt önskvärdheten av effektiv förplanering och begränsning av arbetsfälten för att konferensen verkligen skulle bli effektiv. Detta stöddes från flera håll. Flera inbjudningar kom, mest från öststater, men inget beslut träffades om platsen. Sverige är representerat i den kommitté, som skall förbereda det europeiska mötet.

2.2 Samarbete med internationella organisationer

Ett flertal länder uttryckte sin tillfredsställelse med samarbetet mellan Unesco och ICSU (International Council of Scientific Unions). Särskilt hänvisade man till verksamheten inom det internationella biologiska programmet och ICSU-Unesco-projektet för globalt informationssystem inom naturvetenskaperna.

2.3 Utvecklingsprogram för u-länderna

Den starka expansionen av NS-aktiviteterna inom Unescos ram, särskilt med hänsyn till utvecklingsfrågor, skedde på basen av UNCAST-konferensen i Genève 1963 (UN Conference on the Application of Science and Technology). En liknande konferens har avhållits med särskild syftning till förhållandena i Asien (CASTASIA). En lång rad rekommendatio-

ner har gjorts, vilka dock ej kunnat följas i programmet för 1969/70 på grund av konferensens sena tidpunkt. Dock instruerades generaldirektören att påbörja aktiviteter i denna riktning och skapa ett maskineri för genomförandet av Castasias rekommendationer. För nästa budgetperiod kommer detta sannolikt att få en hel del konsekvenser.

3. SCIENCE EDUCATION AND TECHNOLOGICAL EDUCATION AND RESEARCH

3.1 Agricultural education and science

Flera delegationer, däribland Sveriges, har ifrågasatt om denna verksamhet hör hemma i Unescos program. Den fick dock redan 1966 starkt stöd från många delegationer. Stödet var denna gång nästan överväldigande från u-länderna men också från flera i-länder, och programmet kommer med säkerhet att ytterligare utvidgas. Ett ofta anfört skäl för Unescos engagemang är att en förutsättning för den mest grundläggande undervisningen på området är att vederbörande kan läsa och/eller överhuvudtaget bibringas förmågan att ta emot information. Därför kopplas lämpligen i många geografiska regioner den enklaste grundundervisningen samman med instruktion i jordbruksskötsel. Dessutom bör Unescos erfarenhet att anordna undervisning på högre plan samt även att organisera forskning utnyttjats på detta, särskilt för u-länderna utomordentligt viktiga fält.

Redan 1966 uttrycktes starka önskemål om att Unesco måste finna en verkligt effektiv samarbetsform med FAO, ILO och andra ifrågakommande internationella organisationer; där hade det tidigare svårt brustit. Generaldirektören redovisade nu till synes betryggande samarbetsformer - bl.a. en speciell samarbetskommitté Unesco-FAO-ILO med regelbundna möten på hög nivå. Det föreslagna programmet för 1969/70 fick starkt stöd, och ökningsberäkningar beräknas ske för den därpå följande budgetperioden.

4. ENVIRONMENTAL SCIENCES AND NATURAL RESOURCES RESEARCH

4.1 Miljövård (Man and his Environment)

Se särskild punkt sidan 21.

4.2 Hydrologi

Den internationella hydrologiska dekadern fick fullt stöd och värdet av ett Mid-Decade Meeting för att evaluera verksamheten betonades. För att öka medlemsstaternas direkta engagemang föreslog Sverige en utökning av antalet platser i dekadens råd (council), vilket sedan dekadern påbörjades varit konstant. Följande 21 stater är representerade i rådet under 1969-1970: Argentina, Brasilien, Bulgarien, Chile, Finland, Frankrike, Japan, Mali, Nya Zeeland, Pakistan, Spanien, Polen, Thailand, Tunisien, Turkiet, Uganda, UAR, USA, UK, USSR och Venezuela.

4.3 Oceanografi

Arbetet har under senare år starkt vidgats, nationellt och internationellt. Unesco tillsatte 1960 den internationella oceanografiska kommissionen (IOC). Inför den nu förestående - och av alla parter starkt stödda - ytterligare ökningen av programarbetet på detta viktiga område, uppträdde generaldirektören med än mer långtgående planer än vad som anförts för 1969/70. Bl.a. föreslog han en oceanografidekad med början 1971. Ingen budgetär bakgrund för detta gavs. Inte heller upptog han frågan om koordination med andra omfattande internationella aktiviteter, i första hand flera stormakters. Ett förslag från honom att IOC helt skulle inlemmas i Unesco-organisationen och att generaldirektören skulle få vidsträckta befogenheter att agera självständigt vid programuppläggningsen väckte stark opposition från en rad länder, bl.a. Sverige, Norge och Danmark och från FAO och WMO. Förslaget vattnades ur så att IOC i princip erhåller samma organisation som nu och generaldirektören visserligen skall göra program, men i samråd med andra organisationer och underställa generalkonferensen dem innan de realiserar.

5. DET FRAMTIDA PROGRAMMET

Detta behandlas sedan 1964 alltmer ingående vid generalkonferensen. Diskussionen blir alltmera betydelsefull då det ju knappast är möjligt med nuvarande program och budgetbehandlingsteknik att vid generalkonferensen påverka

generaldirektörens förslag för den närmaste budgetperioden. Vissa riktlinjer för det framtida arbetet uppdrogs 1966 med påfallande starkt stöd från medlemsstaterna. Detta har utmynnat i en "World Plan of Action", som utarbetats efter ECOSOC:s vetenskapliga kommittés rekommendationer och som skall vara underlaget för arbetet på vidareutvecklingen av verksamheten under de närmaste budgetperioderna. Det kan nämnas att i de nordiska vetenskapssamråden denna fråga nu ägnas särskild uppmärksamhet och skall ingående behandlas vid ett möte i Stockholm våren 1969.

SAMHÄLLSVETENSKAPER OCH KULTUR

1. ALLMÄNT

Till ordförande valdes Alberto Wagner de Reina (Peru) och Djamshid Behnam (Iran). Till en av vice ordförandena valdes Arvi Kivimaa, (Finland).

I den allmänna debatten deltog 43 talare. Det centrala temat var "Man and his Environment", understöd åt icke-statliga organisationer och ungdomen, denna programsektors alltför ringa budgetandel, bevarande av traditionella afrikanska kulturer, fredsfrågan och jämförande kulturforskning. Det nordiska huvudinlägget gjordes av Norge.

Biträdande generaldirektören konstaterade att programmet naturligtvis inte var perfekt. Unesco borde vara ett intellektuellt forum men kännetecknades inte för närvarande av en ledande och samordnande tankegång, utan av de tankar som kom till uttryck i olika grupper. Nyckelfrågan var: "Balance between reflection and action". Man måste beakta de knappa medel som stod till buds - t.o.m. de mest utvecklade länder var u-länder när det gällde kulturanslag.

1.1 Lenins 100-årsminne

För denna resolution talade Sovjetunionen och därefter Polen. Också Finland uttalade sitt stöd för resolutionen, följd av arabstater, öststater och en del afrikanska stater. USA talade emot förslaget och framhöll bl.a. att ett Lenin-symposium inte borde ordnas i samband med tjeckoslovakiska självständighetens 50-årsjubileum. Den allmänna opinionen i USA skulle betrakta det som olämplig propaganda. Lenin var en förespråkare för omstörtning med hjälp av våld. Också Italien, England, Argentina och Australien talade emot förslaget. Resolutionen godtoogs med 48 (Finland) - 7 - 21 (övrige Norden). Frånvarande 47.

Biträdande generaldirektören konstaterade därefter att det föreslagna symposiet skulle fylla alla krav på vetenskaplighet och opartiskhet. Förmodligen skulle det arrangeras i Paris på samma sätt som tidigare Karl Marx-symposiet med omkring 8 till 10 deltagare, utsedda av generaldirektören.

2. SAMHÄLLSVETENSKAP

I den inledande debatten deltog 35 talare. Centrala temat var "Man and his environment", bidrag till icke-statliga organisationer, Wien-centret, fredsforskning, "brain-drain", ungdom, befolkningsfrågorna, frågor rörande rasproblem och de mänskliga rättigheterna, dokumentation inom samhällsvetenskaperna och behandling av matematiska data. Norge och Sverige gjorde ett par huvudinlägg.

2.1 Samarbete med icke-statliga organisationer

Norge uttalade sitt stöd för ökat bidrag till de icke-statliga organisationerna. I generaldirektörens budgetförslag förekom ingen ökning. Vidare var programmet alltför mycket inriktat på Europa och Nordamerika och u-länderna hade försummats. För deras vidkommande borde anslagen ovillkorligen ökas. Biträdande generaldirektören konstaterade bl.a. till svar att ökningen för kapitlet Samhällsvetenskaper och kultur stannat vid 4 %, men för den samhällsvetenskapliga delen uppgick den dock till 17 %. Totalt fick de icke-statliga organisationerna 35 000 \$ av Unesco. Man skulle dock ta hänsyn till det norska förslaget vid utarbetandet av det framtida programmet.

2.2 Familjeplanering (se redogörelse under särskild punkt sid. 19).

3. KULTUR

Biträdande generaldirektören Elmanjdra konstaterade i sitt inledningsanförande att kulturanslagen denna gång var förhållandevis mindre än tidigare. På kulturens område hade Unesco varit tvunget att inregistrera fler misslyckade oavslutade projekt än på övriga områden, vilket tvingade organisationen till en hårdare linje.

3.1 Internationell konferens för kulturministrar

Sverige höll ett längre anförande, varvid främst konstaterades att det planerade kulturministermötet var ytterst viktigt, och skulle hjälpa Unesco att lägga upp ett kulturprogram. Därför måste mötet förberedas grundligt. Experterna borde sammanträffa tidigare än programmet föreslagit, och senast i början av 1969 för att klarlägga ministermötets syfte och arbete. Det borde också begränsa mötets olika diskussionspunkter så att man kunde koncentrera sig till några ämnen exempelvis "New forms for distribution of culture" och "The Use and function of cultural centres".

3.2 Internationella kampanjer

Rapporten angående räddningsarbetena i Nubien diskuterades och godkändes enhälligt. Generaldirektören uppmanades att fortsätta med Nubienkampanjen och vidare att rikta en vädjan till medlemsländerna om hjälp att rädda monumentet på ön Philae. Slutligen skulle generaldirektören fortsätta den internationella kampanjen för att rädda kulturföremål i Florens och Venedig.

3.3 Study on Scandinavian culture

Man noterade med intresse att Unescos undersökningar om olika kulturer nu även inkluderade Europa. Danmark

framförde de nordiska ländernas avsikt att bidra till arbetet på en undersökning om Skandinavien.

3.4 Avtal angående olaglig export och import av kultur- föremål

Förslaget understöddes speciellt av u-länderna, av vilka en del framförde krav på att tidigare bortförda kultur- föremål skulle återställas. Bland industriländerna förhöll man sig i allmänhet mer reserverad till avtalet och betonade svårigheten att övervaka detta i en tid, då turisttrafiken och den internationella handeln alltmer frigjordes. Man betonade också särskilt skyddandet av kulturell egendom i samband med stadsplanering, muséernas roll, kulturturismen samt utbildning av specialister på dessa områden. Alla förslag rörande skydd av enskilda kulturmonument fick understöd huvudsakligen av förslags- ställarna själva. Generaldirektören fick i uppdrag att sammankalla en särskild kommitté för att utarbeta ett förslag till en konvention. Resolutionen antogs med 62 - 1 - 9.

3.5 Skydd av kulturföremål i händelse av väpnad konflikt

Frågan föranledde en lång debatt, som främst rörde situationen i Jerusalem. Israel framhöll att det inte låg inom Unescos kompetens att ta upp frågan om Jeru- salems politiska och juridiska status. Slutligen antogs enhälligt en resolution, vari bl.a. Israel uppmanades att avstå från alla former av arkeologiska utgrävningar m.m. i Jerusalem.

4. DET FRAMTIDA PROGRAMMET

4.1 Allmänt

Speciellt intresse rönt "Man and his environment", konstfostran, kulturforskning, samarbete mellan skapande kultur inom massmedia, utvecklandet av det sam-

hällsvetenskapliga programmet, Wien-centret, teaterfostran, samarbete mellan forskningsinstitutet och fredsforskning. Det nordiska resolutionsförslaget om en utveckling av det samhällsvetenskapliga programmet fick stort stöd.

4.2 Samhällsvetenskaperna

I sin presentation av ovannämnda förslag underströk Norge att de nordiska länderna var övertygade om att samarbetet med de icke-statliga organisationerna var av största betydelse för Unesco. De stora vetenskapliga mötena var ägnade att ge nationerna kontakt med utvecklingen inom olika discipliner och u-länderna hade i allt större utsträckning kunnat delta. De anslag Unesco gav var dock alltför små och man tvingades söka bidrag från annat håll. Detta hade lett till att de internationella, vetenskapliga mötena i alltför hög grad inriktats på Europa och USA. Man borde åstadkomma en lösning, som gjorde det möjligt för Unesco att hjälpa u-länderna delta i den internationella verksamheten. Därigenom skulle Unesco främja vetenskaperna och de icke-statliga organisationernas arbete. Särskilt behövde "International Association for Social Sciences" få ökade möjligheter.

Den biträdande generaldirektören instämde i de norska synpunkterna, men påpekade att Unesco inom det samhällsvetenskapliga området för närvarande samarbetade med 10 icke-statliga organisationer. Inom hela programområdet var antalet betydligt större. En ändring i fråga om stöd berörde hela Unescos politik, och beslut måste fattas i ett större sammanhang.

4.3 Miljövård

Finland framlade tillsammans med Brasilien, Frankrike, Jugoslavien, Polen och Tjeckoslovakien ett resolutionsförslag om "Man and his Environment", vari man efterlyste en samordning av miljövårdsprogrammet och ett expertmöte för att dra upp en långtidsplan. Se i övrigt särskilt avsnitt sidan 21.

KOMMUNIKATION

1. ALLMÄNT

Mr. Alphons Ouimet, Kanada, tidigare generaldirektör för Canadian Broadcasting Corporation, valdes till ordförande. Samtliga resolutionsförslag under Future Programme bearbetades i en särskild arbetsgrupp, där Norden inte var representerat.

Programmet fick ett gott mottagande och blev enhälligt antaget med små ändringar. Det rådde enighet om att kommunikationsavsnittet måste stärkas väsentligt särskilt vad gällde forskning, dokumentation, utbildning av experter och antagande av internationella konventioner, som blir nödvändiga i den snabba teknologiska utveckling som massmedia genomgår. Representanter för Unesco och för International Telecommunication Union (ITU) hävdade att inom en tidsperiod av 2-6 år skulle det bli möjligt att sända program direkt från satellit till hemmen. Det underströks av de flesta att det var bråttom att få till stånd nödvändiga internationella avtal för att undvika kaos. Sovjetunionen intog här en särställning i det att man hävdade att det inte fanns någon grund till brådska.

Vikten av fortsatt integration av kommunikationsaspekterna med Unescos övriga program underströks av flera talare.

Från ett flertal håll påpekade man att hela frågan om den moderna kulturen berördes, eftersom utvecklingen inom kommunikationsområdet för närvarande tenderade mot en världsomfattande spridning av information från ett litet antal mäktiga produktionscentra. De mindre staternas egna kulturer var i fara att försvinna under importerade kulturer. Detta berodde mindre på en medveten politik än på den nya kommunikationsteknologins inneboende kraft.

1.1 Communication policy

Tydligare än förr gavs kommunikationsavsnittet en tvåfaldig funktion i samhällsutvecklingen. För det första som en verksamhet med katalyserande verkan och med högt egenvärde, för det andra som hjälpmedium i informationsarbete om andra verksamheter. Från flera håll (bl.a. Ungern)

framhölls önskvärdheten av en "communication policy", och troligtvis kommer man under arbetet på det framtida programmet att ta upp konsultationer om detta. En lösning vore återkommande konsultativa möten mellan de stora internationella organisationerna inom massmediaområdet, exempelvis EBU, Intervisionen, ABU m.fl. Forskningsarbetet tänktes stärkt genom ett ökat samarbete med fackliga, icke-statliga organisationer. Framför allt påpekade man att världen har behov av Unescos ledning på dessa områden, men att utvecklingen sker så fort att programmet måste utformas med största möjliga flexibilitet.

Intressant att notera var att när USA ville stryka formuleringen om en stärkning av budgeten för kommunikationsavsnittet i det framtida programmet detta avslogs utan debatt med 42 - 1 (USA) - 0.

1.2 Internationell konvention mot propaganda för militarism m.m.

Sovjetunionen framlade ett resolutionsförslag angående en internationell konvention, som skulle förbjuda användning av massmedia för propaganda av "Militarism, revengefulness, hatred between peoples and racial discrimination". I debatten framhölls det att ingen var emot förslagets syfte att motverka dessa företeelser. Men förslaget låg inte inom Unescos kompetensområde. Tjeckoslovakien föreslog att man skulle översända resolutionen till FN, vilket godtogs med 16 - 15 (Norge, Sverige) - 20. Man befarade från svensk sida att ett sådant beslut skulle ge intryck av att resolutionsförslaget fått Unescos rekommendation. Vid omröstning om resolutionen i sin helhet avslogs den med 16 - 24 (Norge, Sverige) - 10.

1.3 Code of professional ethics

Monaco framlade ett resolutionsförslag om vissa etiska normer för dem som framställer tidningar, tidskrifter, film och TV-program för barn och vuxna. Resolutionens preambel vann viss anslutning men man överlät till de enskilda medlemsstaterna att utarbeta egna normer. Omröstningen blev 52 (Norden) - 0 - 7.

2. INTERNATIONELLT UTBYTE M.M.

2.1 Migration of talent (brain drain)

De synpunkter som framfördes från nordisk sida togs också upp i många andra talares inlägg. "Communication", som av vissa talare benämndes "Circulation of brain" betyder i verkligheten en ständigt ökande kontaktyta mellan samhällena i världen, och denna "migration of talent" behöver inte nödvändigtvis leda till "brain drain". Denna argumentation fick en viss politisk betoning. Man pekade på utvecklingen av en ny professionalism, när det gäller kommunikation i allmänhet och på nödvändigheten av att skapa en status för de specialister, som världen behöver, och samtidigt sörja för en utbyggnad av utbildningsväsendet, som ännu idag är alltför begränsat.

2.2 Rymdkommunikation

2.2.1 Allmänt

Satellitfrågorna behandlades dels inom kommunikationsavsnittet, dels inom avsnittet för internationella normer och program (se sid50).

Biträdande generaldirektören presenterade ett dokument om "The Use of Satellite Communication for Education and Economic Development" och "The Pilot Project" i Indien. Det framgick klart att satelliterna inom en nära framtid kommer att spela en avgörande roll i den globala kommunikationen.

Ett flertal u-länder uttalade sitt intresse för de utvecklingsmöjligheter, som kommunikationssatelliterna erbjöd. Ett resolutionsförslag från Indien och Tanzania om stöd för ett u-landsprojekt i Indien m.m. antogs enhälligt.

Sverige lade fram de synpunkter, som Unescos rådgivande kommitté för rymdfrågor kommit fram till. Det betonades starkt att satelliterna bör brukas primärt i upplysningsarbete och undervisning. Vidare påpekades den roll massmedia kommer att spela i arbetet på familjeplanering.

Situationen gör det nödvändigt att snarast möjligt komma fram till en lämplig reglering av användandet av satelliter genom konventioner eller genom "Space legislation".

Sverige gjorde även ett inlägg angående individens förhållande till moderna massmedia och vikten av att inte glömma mottagarsidans situation. Som utvecklingen för närvarande är, tvingas vi att på nytt värdera vår hållning till en lång rad centrala samhällsproblem. Också på det andliga planet borde Unesco skapa möjligheter för regionalt och internationellt samarbete.

Sedan flera länder talat om behovet av en orientering av Unescos program mot vissa bärande idéer föreslog Norge att en huvuduppgift borde vara att använda massmedia i kampen mot analfabetismen. En orientering i den riktningen skulle kräva utveckling av ny arbetsmetodik, forskning och dokumentation och ett omfattande träningsprogram. Detta skulle engagera hela kommunikationsavsnittet.

2.2.2 Programmet 1969-1970

I februari 1969 kommer på begäran av den pakistanska regeringen en expertgrupp att skickas till Pakistan för en studie om u-landshjälp medelst rymdsatellit. Liknande undersökningar har redan utförts för Indien och Brasilien.

I mars 1969 sammanträder Unescos rådgivande kommitté för rymdfrågor under ordförandeskap av radiochefen Olof Rydbeck.

Under sommaren 1969 besöker en expertgrupp Argentina och angränsande länder på begäran av regeringarna för en studie om regional användning av satellitkommunikation.

Den 2-9 december 1969 hålls en konferens med regeringsexperter om internationella överenskommelser och i början av 1970 en konferens om upphovsrättsfrågor i samband med satellitsändningar. Slutligen möts under 1970 den rådgivande kommittén ånyo. Kommitténs mandat kommer att förlängas på ytterligare två år.

3. INFORMATION

3.1 Press och publikationer

Från många delegationer framhävde man att bristen på lämpligt informationsmaterial gjorde det svårt att skapa till-

räckligt stort intresse för det arbete som Unesco och andra internationella organisationer utför. Norge pekade på möjligheterna som erbjuds av radio och television för att stödja Unescos idéer. Finland föreslog att Unesco skulle skapa "Information packages" om medlemsstaterna, så att man genom Unesco kunde få tidsenlig och aktuell information. Sådan föreligger icke idag i en form som gör den lätt tillgänglig för folk, som sysslar med journalistik, folkupplysning och liknande.

3.2 Unesco Courier

Flera talare uttryckte sin tillfredsställelse med Courier. Sverige fick dock instämmande när man begärde en översyn av tidningens utformning och innehåll, särskilt med hänsyn till vilken typ av läsare tidningen vände sig till. Från något håll framfördes också önskemål om ökat samarbete mellan nationalkommissionerna och de olika språkversionernas redaktörer.

3.3 Samarbete med icke-statliga organisationer

Ett flertal deltagare underströk vikten av att intressera allmänheten i högre grad för Unescos verksamhet, och föreslog ett närmare samarbete mellan Unescos sekretariat och nationalkommissionerna. Sverige m.fl. underströk betydelsen av FN-organisationerna ifråga om att föra ut allmän information. Man beklagade att Unescos bidrag till World Federation of United Nations Association var så litet.

4. DOKUMENTATION OCH STATISTIK

Åtta medlemsländer (bl.a. Norge och Sverige) framförde sina önskemål om utvecklingen av framtidsprogrammet av dokumentation, bibliotek och arkiv. Norge och Danmark talade för en stark men gradvis utveckling av Unesco som internationellt centrum för dokumentation inom Unescos arbetsområden och för en internationell standardisering av statistiskt material. Det pekades på betydelsen av samordning av dokumentationsarbetet inom Unesco. Vidare borde man sträva efter en samordning av statistik mellan olika inter-

nationella organ, så att man kunde undgå dubbelarbete i medlemsländernas kontakter med olika internationella organisationer. Danmark pekade också på nödvändigheten av att utbilda personal för de omfattande dokumentationsuppgifter det fanns behov av, och rekommenderade en modernisering av utbildningsmetoderna med bl.a. audio-visuella hjälpmedel. Resolutionsförslaget fick stöd från en lång rad talare.

INTERNATIONELLA NORMER, RELATIONER OCH PROGRAM

1. ALLMÄNT

Diskussionen i plenum kom att koncentrera sig på tre punkter i generaldirektörens förslag till arbetsprogram för 1969/70 inom upphovsrättsområdet. Dels hade han föreslagit att Unesco skulle avsätta medel för en konferens angående revidering av upphovsrättskonventionen. Dels hade han föreslagit fortsatt studium av behovet av en regional upphovsrättskonvention för Afrika. Dels föreslog han att en expertkommitté skulle tillsättas för att studera upphovsrättsproblem i samband med satellitsändningar. Genom ändringsförslag från USA och Storbritannien samt de förklaringar som gavs från sekretariatets sida under debatten kunde dessa frågor dock lösas i relativ enighet och även en resolution om vissa upphovsrättsproblem i samband med satellitöverföringar kunde antas praktiskt taget enhälligt.

2. COPYRIGHT M.M.

2.1 Royalties

Resolution 5.121 innehöll bl.a. förslag att "producentstater" i sina bilaterala samarbetsprogram överväger arrangemang för att betala royalties för egna medborgares verk som utnyttjas i u-länderna. Förslaget antogs enhälligt efter säromröstning, varvid punkt 4 hade antagits med 34 röster för och fem nedlagda. Frankrike och Schweiz underströk särskilt i detta sammanhang att författarnas rätt ej borde få menligt påverkas.

2.2 Revisionskonferens för Bern-konventionen

Resolution 5.122 gav upphov till en rad deklARATIONER främst angående samarbetet med BIRPI och sammankallande av en revisionskonferens för Bernkonventionen. USA framlade i denna fråga ett ändringsförslag, där man erinrade om International Copyright Committees enhälligt antagna resolution i frågan i december 1967 att först tillsätta en "Joint Study Group". Från u-landshåll

(bl.a. Tunisien och Kongo-Brazzaville) underströks behovet att snarast sammankalla en revisionskonferens. Att en sådan skulle sammankallas vore ställt utom diskussion sedan det nu visat sig att i konventionens artikel 12 föreskrivet antal länder (10) krävt en sådan.

Frankrike stödde det amerikanska förslaget. Det däri åberopade beslutet kunde dock ej tolkas som utgörande hinder för revision enligt artikel 12. Japan underströk vikten av att man trots kravet från de 10 länderna undviker "förhastade åtgärder" och att allt sker i nära samarbete med BIRPI. Sovjetunionen stödde resolutionen i sin helhet och vände sig mot USA:s ändringsförslag som ett försök att försvaga tidigare fattat beslut. Brasilien underströk betydelsen av att Joint Study Group tar större hänsyn till u-ländernas intressen. Schweiz och Sverige stödde det amerikanska ändringsförslaget.

Från sekretariatshåll förklarades att man accepterade USA:s ändringsförslag. Man underströk att en revisionskonferens i enlighet med konventionens föreskrifter skulle sammankallas men att tiden härför kanske borde senareläggas i avvaktan på studiegruppens arbete.

2.3 Afrikansk regional konvention

Sverige förklarade att det enligt svensk uppfattning är angeläget att ge bistånd åt de nya länderna för utarbetande av upphovsrättslagstiftning. Det ifrågasattes dock om man borde arbeta vidare på planerna på en afrikansk regional konvention. Man vet intet om behoven härför, särskilt nu då 10 länder begärt en revision av den universiella konventionen. Man borde stå fast vid 1966 års resolution för bibehållen universalitet.

Frågan om en afrikansk upphovsrättskonvention berördes särskilt utförligt av den schweiziske delegaten.

Unesco-sekretariatet sade sig som svar på de schweiziska och svenska inläggen vilja särskilt understryka att Unescos studier skett på begäran av de afrikanska staterna och att man nu var i färd med att konsultera dessa varefter man skulle fortsätta sitt arbete på basen av inkomna kommentarer. Någon säromröstning skedde ej på denna punkt.

Resolutionsförslaget antogs enhälligt med av USA föreslagen ändring.

2.4 Expertmöte om kommunikationssatelliter

Till de av Elfenbenskusten och Kamerun framlagda resolutionsförslagen angående bl.a. ett expertmöte behovet av upphovsrättsskydd för televisions-signaler från kommunikationssatelliter hade framlagts ett brittiskt ändringsförslag som bl.a. gick ut på att understryka att arbetet skulle ske i samarbete med BIRPI.

Unesco-sekretariatet underströk i sitt svar viljan att i detta avseende samarbeta med BIRPI och andra berörda organ.

Resolutionen antogs med 30 röster mot 1 (Storbritannien av misstag) med 9 nedlagda (Norge, USA, Danmark - även en del av dessa kan förmodas ha berott på missförstånd av ordförandens något vaga propositionsordning).

3. SAMARBETE MED NATIONALKOMMISSIONERNA

En rad u-länder framlade två förslag om Unescos samarbete med nationalkommissionerna. Dels borde möjligheterna att stödja kommissionernas verksamhet med extra budgetära medel undersökas, dels borde 1 % av Unescos reguljära budget avsättas för sådant stöd.

Behovet av ökat stöd underströks av bl.a. Förenade Arabrepubliken, Kamerun, Jugoslavien, Senegal och Tanzania. Australien, England, Frankrike och USA hävdade däremot att finansieringen av nationalkommissionernas verksamhet ålåg varje enskild medlemsstat, eftersom kommissionerna var respektive regerings eget organ. Förslagen sammanfördes till ett förslag om ökat stöd åt nationalkommissionerna, vari man dock inte angav någon procentsats.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

1. ALLMÄNT

Till ordförande valdes Prem Kirpal, Indien. Sverige framlade i kommissionen två resolutionsförslag, det ena om långtidsplanering och evaluering, det andra om Unescos styrelsens arbetsmetoder.

2. UNESCO'S STYRELSES ARBETSMETODER

På grundval dels av styrelsens och dess specialkommittés rapport, dels ett av Sverige med nordiskt stöd framlagt resolutionsförslag påpekades bl.a. behovet av en delegering av förberedande arbete till lämpliga underorgan. Vidare rekommenderades att samtliga de uppgifter som specialkommittén föreslagits erhålla genomfördes från ingången av den nya tvåårsperioden samt ett ökat utnyttjande av styrelsens möjligheter att tillsätta ad hoc-kommittéer och arbetsgrupper, att utnämna experter som ersättare till styrelsemedlemmarna vid behandling av särskilda frågor och att inbjuda utomstående personer att närvara i egenskap av konsulter.

Generaldirektören framhöll att visserligen hade styrelsen formellt sett de i resolutionen nämnda möjligheterna, men han ville rekommendera att förändringar i praxis inte vidtogs, som kunde riskera att de goda relationerna mellan honom själv och styrelsen försämrades. Därvid nämnde han särskilt rådets rätt att tillsätta egna konsulter.

Från några länders sida redovisades viss tveksamhet inför rekommendationen rörande tillsättande av ad hoc-kommittéer och utseende av experter som ställföreträdare, dels med hänsyn till kostnadsaspekten, dels grundat på traditionellt motstånd mot ökat anlitanande av ställföreträdare i styrelsen. England föreslog en ändring av den aktuella paragrafen innebärande att styrelsen rekommenderas ha för ögonen ("keep under review") möjligheterna att tillsätta arbetsgrupper etc. Ändringsförslaget antogs med 14 (bl.a. Finland) - 1 (Libanon) - 7 (bl.a. Sverige). Hela förslaget antogs enhälligt.

Vid plenarbehandlingen antogs resolutionen med 60 (bl.a. Danmark, Finland, Norge och Sverige) - 0 - 8 (öststater).

3. 14-STATSKOMMITTENS REKOMMENDATIONER

I samband med behandlingen i den s.k. 14-statskommitténs rekommendationer framlades från svensk sida, med stöd av de andra nordiska länderna, Indien och Jugoslavien, ett resolutionsförslag angående långtidsplanering och evaluering.

3.1 Långtidsplanering

Av tidigare diskussioner i styrelsen hade framgått att generaldirektören inte var beredd acceptera den form för långtidsplanering, som föreslagits av 14-statskommittén och som tillstyrkts av styrelsen för Unescos del. I det svenska resolutionsförslaget föreslogs bl.a. att styrelsen skulle tillsätta en ad hoc-arbetsgrupp för att i nära samarbete med generaldirektören utforma riktlinjerna för den föreslagna långtidsplaneringen. Vidare skulle ett ingående studium av generaldirektörens periodiska rapporter såväl som av de olika inspektions- och evalueringsrapporterna från organisationen och av relevanta rapporter från andra FN-organ utgöra grundvalen för ad hoc-gruppens arbete med riktlinjerna för långtidsplaneringen. Generaldirektören hävdade att han, på samma sätt som han har ansvaret för utarbetandet av program och budgetförslag för varje tvåårsperiod, också borde ha ansvaret för utarbetandet av förslag till långtidsplan. Det svenska resolutionsförslaget skulle därför leda till en sammanblandning av generaldirektörens och styrelsens funktions- och ansvarsområden. Vidare kunde den föreslagna underkommittén medföra ökade utgifter och komplicera administrationsapparaten. Enligt hans uppfattning borde frågan om evaluering hållas skild från långtidsplaneringen.

Hans uttalande fick stöd bl.a. från de stora bidragsgivarnas sida (Storbritannien, USA och Frankrike) samt östblocket. Från vissa u-länders sida (Indien, Sudan och Tanzania) förordades att såväl styrelsen som medlemsstaterna konsulterades före utarbetandet av långtidsplanerna. Dessutom önskade dessa länder en starkare betoning av sambandet mellan långtidsplaneringen och FN:s andra utvecklingsårtionde.

Biträdande generaldirektören Fobes påpekade i den avslutan-

de debatten att medlemsländernas synpunkter kunde framföras i generalkonferensens debatt om det framtida programmet. Vidare enades man om att tillfoga att även den andra utvecklingsdekaden skulle beaktas vid utformningen av långtidsplaneringen. Resolutionsförslaget antogs därefter enhälligt.

Vid plenarbehandlingen antogs resolutionen likaså enhälligt.

3.2 Joint Inspection Unit

I budgeten hade anslagits \$ 53 100 till en post för Unescos "utomstående revisor". (External Auditor). Med hänvisning till de resolutioner som gällde effektiviseringen av hans verksamhet framförde USA tvivel om summans tillräcklighet. Sekretariatet meddelade att Unesco deltar i Joint Inspection Units utgifter under fyra års tid enligt FN:s beslut och att summan hittills bedömts tillräcklig. Budgetförslaget godkändes med rösterna 53 (Norden) - 0 - 1 (USA).

4. PERSONALFRÅGOR

4.1 Generaldirektörens sekretariat

Förslaget om två nya tjänster, varav en direktörspost (D-1), väckte kritik. Sekretariatet meddelade att detta bestämts redan 1967. Polen ansåg den föreslagna överföringen av aktiviteter från programavdelningen till generaldirektörens sekretariat betänklig. Sekretariatet kritiserades under diskussionen också för ökningen av rese- och representationskostnaderna, varvid USA påpekade att på dessa punkter kan man spara.

4.2 Juridiska sekretariatet

Som svar på Norges fråga om varför alla byråns tjänstemän fått avancemang hänvisade biträdande generaldirektören Saba till ökningen av arbetsmängden, bl.a. för frågor om de mänskliga rättigheterna, och meddelade att byrån nu är en självständig arbetsenhet. Budgetchefen Rao meddelade att avancemangen skulle förorsaka tilläggskostnader om \$ 27 235 för åren 1969-70.

4.3 Bureau of Relations with Member States (BMS)

Diskussionen gällde närmast BMS:s ställning i Unescos or-

ganisation samt Unescos fältrepresentanters (Chief of Mission) verksamhet och fördelning. Sekretariatet ansåg det föreslagna antalet personer tillräckligt. Man noterade byråns i Addis Abeba förstärkning bl.a. med tanke på samarbetet med ECA, FAO och OAU. Sverige poängterade koordinationens betydelse för den verksamhet som sker på fältet.

4.4 Relations with International Organizations and Programmes

Norge påpekade over-head-kostnaderna för de program som Unesco utförde för i första hand FN:s utvecklingsprogram (UNDP) och de ersättningar som fås för dem (14 % TA/UNDP och 11 % SF/UNDP). Ersättningarna borde kunna ske på basis av en "exakt redovisning" utan vinst eller förlust för organisationen. Från sekretariatets sida svarade man att detta var svårt att arrangera. Saken undersöks inom ramen för ACABQ. Vid diskussionen framgick det vidare att Unesco inte får ersättning för overhead-utgifterna i samband med t.ex. World Food Programme, vilket försvårar en utvidgning av samarbetet.

4.5 Personalbyrån

Biträdande generaldirektören Fobes redogjorde för Unescos personalpolitik och konstaterade att höjningarna av antalet tjänster sammanhänge med den betydande tillväxten av organisationens verksamhet under de senaste åren. Av de 299 nya tjänster under åren 1967-68 berodde 209 på nyorganisationen inom servicepersonalen. För tjänstemännens del hade 78 tjänster beräknats i budgeten för 1967/68. Detta var inte tillräckligt, utan ytterligare 76 tjänster måste av olika anledningar inrättas för 1969/70.

5. SAMARBETE MED ICKE-STATLIGA ORGANISATIONER

Förenade Arabrepubliken och Sovjetunionen framlade resolutionsförslag om ändring av reglerna för Unescos samarbete med icke-statliga organisationer och begäran om att stöd till dessa hädanefter skulle ske i form av kontrakt och icke som hittills i form av allmänna subventioner.

En rad länder bl.a. Indien, Tanzania, Kamerun och Etiopien påpekade att många av de organisationer som får stöd från

Unesco icke bedriver internationell verksamhet, eftersom de i praktiken inte utövar någon aktivitet i u-länderna. Man rekommenderade att stöd skedde i form av bidrag till konkreta projekt. Belgien, Kanada, Italien underströk att de icke-statliga organisationerna gav ett viktigt bidrag till Unescos verksamhet. Sekretariatet meddelade att man vid den 16:e generalkonferensen skulle framlägga en rapport med evaluering av stödet till de icke-statliga organisationerna. Under hänvisning till detta drog Förenade Arabrepubliken och Sovjetunionen tillbaka sina resolutionsförslag.

6. DOKUMENT- OCH PUBLIKATIONSSERVICE

Man noterade med tillfredsställelse generaldirektörens förslag att skära ned dokumentationen för styrelsen och generalkonferensen till 80 % av den nuvarande. Trots detta poängterades prioriteternas och sparsamhetssynpunkternas betydelse i Unescos verksamhet. Sverige föreslog att texterna till generaldirektörens tal, som utsänds till medlemsstaterna, skulle förkortas och begränsas till de viktigaste punkterna. Australien föreslog att generaldirektören skulle framlägga förslag om publikationer inom de olika programavsnitten under en sammanfattande budgetpost. Detta förfarande kunde begränsa ökningen av publiceringskostnaderna.

7. FINANSIELLA FRÅGOR

USA, England och Frankrike kritiserade användningen av Working Capital Fund och konstaterade att man ur denna under olika budgetperioder tagit \$ 1,2 - 1,5 miljoner. Tidigare hade prisstegringar kompensrats med inbesparingar, men nu använde man budgetreserven. Frankrike fordrade att man efter budgetreservens godkännande helt skulle upphöra med att anlita Working Capital Fund. Ukraina fann budgetreserven fullkomligt onödig.

Biträdande generaldirektör Fobes medgav att det rådde ett samband mellan budgetreserven och kapitalfonden. De devalveringar som företogs på 1950-talet i Frankrike hade betytt att man inte behövde anlita kapitalfonden, men på 1960-

talet har läget varit ett annat. Godkännandet av budgetreserven skulle minska användningen av kapitalfonden, men t.ex. vid extra lönearrangemang blev man tvungen att anlita fonden.

Man beslöt enhälligt med 6 nedlagda röster (öststater) att godkänna \$ 1 937 662 (härav har för löner preliminärt reserverats \$ 995 562 och för prisstegringar \$ 942 100.)

8. HÖGKVARTERSFRÅGOR

8.1 Femte byggnaden

Arbetena på den femte byggnaden hade fördröjts på grund av strejken i maj/juni 1968. Vidare hade Frankrikes regering inte fått ifrågavarande tomt (Rue Miollis) frigjord för Unescos ändamål i tillräckligt god tid. Sedermera hade arbetena kommit i gång och fortsatt enligt tidtabellen, så att den nya byggnaden blir färdig i början av år 1970.

Bl.a. Australien och USA understödde generaldirektörens strävanden att skaffa lån från UNDP. Generaldirektör Maheu bad om befullmäktigande speciellt för detta, då man i UNDP hade kritiserat det lån som tidigare beviljats Unesco.

Med rösterna 30 (Finland, Sverige) - 6 (öststaterna) - 1 (Frankrike) godkändes en lång resolution, enligt vilken bl.a. byggnadskostnadernas amorteringstid förlängs från fyra till fem budgetperioder. Man konstaterade vidare med tillfredsställelse de fullmakter Frankrikes regering fått att ge statsgaranti för Unescos byggnadslån och att en kredit på 1 miljon dollar beviljats av UNDP samt uppmanade generaldirektören att undersöka möjligheterna att uppta nya kortfristiga lån från UNDP. Vid plenarmötet godkändes resolutionen med rösterna 56 (de nordiska länderna) - 6 (öststater) - 1 (Frankrike).

8.2 Framtida utveckling

Frankrike redogjorde för regeringens erbjudande om en tomt för Unesco på Bercy-området i sydöstra Paris för byggnadsfrågans slutliga avgörande. Man betonade att det inte finns något annat att få i Paris. Valmöjligheterna skulle förbättras, om Unesco kunde flytta utanför de yttre boulevard-

derna. Både högkvartersskommittén och generaldirektören, liksom en majoritet inom kommissionen, ansåg att Bercyområdet inte var en tillfredsställande lösning.

Generaldirektör Maheu konstaterade att Unescos utrymmesbehov med nuvarande möjligheter kan tillgodoses till 1985, men senast år 1976 måste beslut fattas om det slutliga avgörandet. Han svarade synnerligen skarpt på Sovjetunionens och Ukrainas kritik av byggnadsplanerna och betonade att personalens tillväxt är nödvändig, om Unesco har för avsikt att vara en "operativ" organisation och verka effektivt i utvecklingsuppgifterna.

Man konstaterade med tillfredsställelse Frankrikes regeringsanbud för den sjätte byggnaden och uppdrog åt generaldirektören att godkänna detta och vidta med förberedelserna för byggnadsprojektet. Vid plenarmötet godkändes resolutionen med rösterna 58 (de nordiska länderna) - 6 (öststater) - 0.

JURIDISKA KOMMITTÉN

1. KOMMITTÉNS SAMMANSÄTTNING

Till ordförande valdes Hilding Eek (Sverige). Kommittén bestod endast av 21 medlemsstater, vilket utan tvivel underlättade dess arbete. Från envar av dess stater hade representanter i kommittén utsetts som, med något undantag, var högt kompetenta och mycket angelägna att nå konstruktiva resultat i arbetet. Detta var värdefullt eftersom kommitténs viktigaste eller enda viktiga ämne gällde förslag till nya bestämmelser om styrelsens medlemsantal och mandattid vilka var politiskt omstridda och där skilda intressen kämpade mot varandra.

2. NYTT VALSYSTEM TILL UNESCO'S STYRELSE

Kommittén hade i uppdrag att endast studera "the purely legal aspects" av förslaget om en höjning av antalet medlemmar av styrelsen från 30 till 34 (se sid. 12). Vilka dessa var hade emellertid inte angivits och det blev därför ordförandens uppgift att författa en lista på dylika aspekter. Listan blev ett slags dagordning för kommittén. Den första viktigare frågan gällde om det särskilda valsystemets införande påkallade en ändring av Unescos konstitution. Denna fråga förblev obesvarad i kommittén, då dess beslut i en tolkningsfråga kräver 2/3 majoritet, men denna majoritet kunde uppnås varken för svaret "ja" eller för svaret "nej". Den svenska representanten röstade "ja".

Nästa större fråga gällde om ett antagande av de föreslagna ändringarna i konstitutionen för att bli gällande krävde efterföljande ratifikation av 2/3 av medlemsstaterna. Svaret som kommittén gav var "nej". Övriga frågeställningar var påtagligt juridiskt-tekniska. Beträffande dem må hänvisas till kommitténs rapport (15 L/768) med anmärkningen att de utan tvivel har intresse för specialisten på mellanstatliga organisationers konstitutionella problem.

3. ÖVRIGA FRÅGOR

Av övriga frågor som Legal Committee hade att behandla ur juridisk synpunkt må nämnas ändringar i "Rules of Procedure" för ersättande av "summary records" med ljudupptagning. Kommittén ställde förslag om regler som särskilt tryggade värden av ljudupptagningarna och deras tillgänglighet för medlemsstaterna. - Ett gemensamt nordiskt förslag att avskaffa 10-minuters vänteregeln i Rule 69:3, som hänförts till kommittén, blev inte antaget av denna. Efter beredning "Legal Committee" antog generalkonferensen ett förslag att från och med generalkonferensen 1970 "Legal Committee" skall granska de rapporter, som inkommer från medlemsstaterna om hänskjutande till kompetenta nationella myndigheter av konventioner och rekommendationer som antagits inom Unescos organ. Kommittén granskade och tillstyrkte förslaget till avtal för inkorporerande i Unesco av "The International Bureau of Education". - Även föreslagna ändringar av stadgan för "The International Institute of Educational Planning" tillstyrktes.

Av ett visst intresse är kommitténs tveksamhet inför ett förslag av generaldirektören att i reglerna angående olika av Unesco sammankallade konferenser och möten inta bestämmelser som gav särskilda privilegier också åt personer som i privat egenskap inbjudits att delta i sådana möten, alltså samma privilegier som ges åt representanter för stater eller internationella organisationer. Kommittén rekommenderade generalkonferensen att lägga förslaget på is till 1970 och detta dess förslag blev antaget av konferensen.

Den svenska delegationenDelegater och ersättare

Statsrådet Sven Moberg (24.10)
 Generaldirektör Ernst Michanek (4.11 - 9.11)
 Professor Hilding Eek (15.10 - 30.10, 3.11 - 9.11)
 Ambassadör C.H. von Platen (15.10 - 20.11)
 Professor Torbjörn Caspersson (29.10 - 10.11)
 F.d. undervisningsrådet Ragnar Lund (1.11 - 17.11)
 Riksdagsledamoten Yngve Möller (31.10 - 8.11)
 Radiochef Olof Rydbeck (3.11 - 7.11)
 Riksdagsledamoten Ingrid Segerstedt Wiberg (28.10 - 8.11)
 Ambassadör Hugo Tamm (15.10 - 20.11)

Sakkunniga

Teknolog Christer Berg (21.10 - 25.10)
 Informationschef Sven Elmgren (25.10 - 2.11)
 Professor Arne Engström (3.11 - 9.11)
 Departementssekreterare Håkan Granqvist (29.10 - 16.11)
 Förbundsordförande Hans Hellers (21.10 - 2.11)
 Direktör Per-Axel Hildeman (22.10 - 28.10)
 Departementssekreterare Carl-Johan Kleberg (22.10 - 30.10)
 Direktör Gregory Ljungberg (29.10 - 6.11)
 Förste ambassadsekreterare Magnus Nordbäck (15.10 - 20.11)
 Intendent Edward Ploman (3.11 - 7.11)
 Kanslirådet Kaj Sundberg (20.10 - 25.10)

Sekreterare

Departementssekreterare Olof G. Tandberg (14.10 - 20.10, 28.10 - 22.11)
 Kanslisekreterare Karl-Gunnar Lidström (13.10 - 8.11)

Biträdande sekreterare

Fil.stud. Kerstin Pettersson (13.10 - 22.11)

DE NORDISKA DELEGATIONERNA VID UNESCO:s 15:e GENERAL-
KONFERENS, PARIS, 15 OKTOBER - 20 NOVEMBER 1968

DANMARK

Fhv departementschef Agnete Vöhtz
Højesteretsdommer Helga Pedersen
Kontorschef Egon Drostby
Konsulent Kamma Struwe
Professor Mogens Pihl
Kontorschef W. Weincke
Rektor Preben Kirkegaard
Överlärare P.A. Andersen
Fuldmaegtig Birgit Nielsen
Sekreterare Hanne Boye
Assistent Helen Rasmussen (deleg. sekr.)

FINLAND

Undervisningsminister Johannes Virolainen
Generaldirektör R.H. Oittinen
Ambassadör R.F. Seppälä
Professor Ilmo Hela
Ambassadsekreterare Paavo Rantanen
Avdelningschef Kalervo Siikala
Avdelningschef Sakari Kiuru
Organisationssekreterare Irja Salmela
Professor Paavo Kastari
Professor Arvi Kivimaa
Avdelningschef Hannu Taanila
Generalsekreterare Kalevi Sorsa
Byråchef Matti L. Aho
Chefredaktör Henrik von Bonsdorff
Fil.mag. Ola Wikström
Stud. Pertti Palttila
Sekreterare Pirkko Ala-Jeski (deleg. sekr.)

ISLAND

Ambassadör Henrik Björnsson
Generalsekreterare Andri Isaksson

NORGE

Stortingsrepresentant Olaf Kortner
Overbibliotekar, dr. Harald L. Tvetterås
Programdirektör Torolf Elster
Expedisjonsøjef Erik Colban
Konsulent Tor Holtan-Hartwig
Kontorsjef Ingelise Udjus
Avdelningssjef Toralf Hernes
Programredaktör Arne Okkenhaug
Generalsekreterare Per Gisvold
Professor Stein Rokkan
Sekreterare Helen Kverndal (deleg.sekr.)

Appropriation resolution for 1969-1970

The General Conference resolves that:

I. REGULAR PROGRAMME

A. 1969-1970

- (a) For the financial period 1969-1970 the amount of \$77,413,500 is hereby appropriated for the purposes indicated in the appropriation table as follows:

<u>Appropriation Line</u>	<u>Amount</u> \$
PART I - GENERAL POLICY	
1. General Conference	361,208
2. Executive Board	550,706
3. Director-General	294,870
4. Joint Inspection and External Audit	<u>161,900</u>
Total (Part I)	1,368,684
PART II - PROGRAMME OPERATIONS AND SERVICES	
1. Education	16,337,907
1.1 International Bureau of Education	500,000
2. Natural Sciences and their Application to Development	10,495,053
3. Social Sciences, Human Sciences and Culture	8,367,620
4. Communication	9,519,176
5. International Standards, Relations and Programmes	<u>895,525</u>
Total (Part II)	46,115,281
PART III - GENERAL ADMINISTRATION AND PROGRAMME SUPPORTING SERVICES	
	12,398,527
PART IV - DOCUMENTS AND PUBLICATIONS SERVICES	
	5,763,338
PART V - COMMON SERVICES	
	<u>6,212,747</u>
Sub-total (Parts I to V)	71,858,577
PART VI - CAPITAL EXPENDITURE	
	3,617,261
PART VII - APPROPRIATION RESERVE	
	<u>1,937,662</u>
TOTAL APPROPRIATION	77,413,500

NORDISKA RESOLUTIONSFÖRSLAG UNDER REGULAR PROGRAMME

<u>Nr.</u>		<u>Inlämnat av:</u>
<u>1. Utbildning</u>		
DR.3 (rev)	Rätt till utbildning: budgethöjning för resestipendier till internationella kvinnoorganisationer (\$ 23 000)	<u>Danmark</u> <u>Finland</u> <u>Norge</u> <u>Sverige</u>
DR.5 (rev)	Rätt till utbildning: budgethöjning för specialutbildning för handikappade barn(\$ 50 000)	<u>Danmark</u> <u>Finland</u> <u>Norge</u> <u>Sverige</u>
DR.13 (rev)	Högre utbildning: riktlinjer för inträde till högre utbildning (demokratisering av utbildningen)	<u>Colombia</u> <u>Danmark</u> <u>Finland</u> <u>Frankrike</u> <u>Indien</u> <u>Island</u> <u>Kenya</u> <u>Norge</u> <u>Rumänien</u> <u>Sverige</u>
DR.98 (amend)	Vuxenutbildning: (tillägg till resolution 1.32 d). "To organize study tours abroad for workers in order to help them to make a more effective contribution to education for international understanding and development in their respective countries."	<u>Danmark</u> <u>Finland</u> <u>Norge</u> <u>Sverige</u>
<u>2. Naturvetenskap</u>		
DR.204	Forskning rörande naturtillgångar och ekologi: uppföljning av Unescos biosfärkonferens och stöd för planerna på en miljövårdskonferens inom FN:s ram.	<u>Sverige</u>
DR. 207	Oceanografi: Forskning angående "foulings" i samarbete med IMCO och International Committee for Research on the Preservation of Materials in the Marine Environment.	<u>Danmark</u> <u>Finland</u> <u>Norge</u> <u>Sverige</u>
DR. 210(rev)	Forskning rörande naturtillgångar och ekologi. Omarbetning av DR. 204	<u>Belgien</u> <u>Madagaskar</u> <u>Mali</u> <u>Polen</u> <u>Sverige</u> <u>Tjeckoslov.</u>

- DR. 216 Oceanografi: upprättande av ett "Inter-agency Board" för IOC och tillägg till IOC:s statuter. Finland
Indien
Japan
Nederländerna
Norge
Peru
Tanzania
Tyskland
- DR. 217 Rekommendation ang. uppföljning av Conference on the Application of Science and Technology to Development in Asia (CASTASIA) Finland

3. Samhällsvetenskaper och kultur

- DR. 52(rev) Tillämpning av samhällsvetenskap: Unescos uppgifter inom befolknings- och familjeplaneringsområdet. Finland
Sverige
med tillägg
av Nederländerna

4. Administration

- ADM/DR.1 Unescos styrelses arbetssätt och -uppgifter Sverige
- ADM/DR.2 Långtidsplanering av Unescos verksamhet Sverige

RESULTAT

- DR. 3(rev) Beslöts göra följande tillägg (det understruktura) till resolution 1.153 (c): "To give technical and financial support, including the award of travel grants, to activities planned and carried out by international non-governmental organizations working within the field of Unesco's activities to facilitate the full participation of women and girls in national development".
- Förslaget skulle även beaktas i arbetsplanen. Däremot accepterades inte budgethöjningen på \$ 23 000.
- DR. 5(rev) 1. Förslagsställarna ändrade sin text enligt följande: "It is proposed that possible savings up to \$ 50 000 in the education programme be used for special education for handicapped children and young people. If such savings do not occur Unesco is urged to seek every possible means to strengthen its activities in the field of special education for handicapped children and young people".

Den föreslagna budgethöjningen godtogs inte. Däremot beslöt man diskutera en utvidgning av programmet för särundervisning under Future Programme och att rekommendera att de nordiska ländernas förslag beaktades i arbetsplanen.

- DR. 13(rev) Man beslöt göra följande tillägg till arbetsplanen: "Requests the Director-General within the activities in view of the International Education Year 1970 to draw up guidelines for a reform of the education system taking into consideration that this system has to be closely linked to society as a whole and that therefore all important groups and interests in the society must be represented also in the schools and universities, the aim of which being to establish methods giving presence with varied educational backgrounds and experience with possibilities for admission to higher education; and to present those guidelines to the member states at the 16th general conference;
- Also requests the Director-General to carry out in collaboration with one or more member states within the participation programme, a scientific study, and publicizing of its results, on problems connected with the democratization of secondary education as a prerequisite for the democratization of access to higher education, in accordance with the resolutions of the conference of ministers of education of European Member States of Unesco on Access to higher Education (Vienna 20-25 November 1967)."
- DR.98(amend.) Det föreslagna tillägget till resolutionstexten antogs enhälligt.
- DR. 204 Det svenska resolutionsförslaget sammanslogs med ett annat förslag DR. 210, framlagt av Belgien, Madagaskar och Mali till DR. 210 (rev). Samtidigt diskuterades resolutionsförslaget DR/FUT/24 (rev) framlagt av Brasilien, Finland, Frankrike, Jugoslavien, Polen och Tjeckoslovakien. De två kompromissresolutionerna antogs enhälligt efter en omfattande diskussion i programkommissionen.
- DR. 207 Förslaget noterades efter vissa mindre ändringar.
- DR. 210 Se ovan DR. 204.
- DR. 216 Förslaget antogs med vissa tillägg framförda av England: "Authorizes the Director-General in the light of discussions in the Intergovernmental Oceanographic Commission, the UN General Assembly and in consultation with the Executive Board to

take further measures in order to ensure the adequate participation of interested organizations of the United Nations system in supporting the commissions' work including i.a. the establishment of an inter-agency-committee for IOC as well as the formulation if necessary of the appropriate draft amendments to the statutes of the Intergovernmental Oceanographic Commission for submission to the General Conference of Unesco."

- DR. 217 Förslaget antogs enhälligt.
- DR. 52(rev) Resolutionsförslaget diskuterades i underkommissionerna för utbildning, samhällsvetenskap, kultur och kommunikation. Det hänsköts för beslut till programkommissionen. Sedan förslaget om en samordnade tjänsteman tagits bort ur texten antogs förslaget med 46 - 0 - 8 (Argentina, Uruguay, öststater).

Administration

- ADM/DR. 1 Förslaget diskuterades i administrationskommittén i generaldirektörens närvaro. Omröstning skedde punkt för punkt. Sedan vissa ändringsförslag framlagts av England antogs resolutionen enhälligt i administrationskommittén och i plenarförsamlingen med 60 (Danmark, Finland, Norge, Sverige) - 0 - 8 (öststaterna).
- ADM/DR. 2 Förslaget bemöttes bl.a. av generaldirektören, som fick stöd från flera håll, England, Frankrike, USA och öststater. En del u-länder stödde däremot det svenska förslaget, Indien, Sudan och Tanzania. Resolutionsförslaget omarbetades och antogs därefter enhälligt både i administrationskommittén och i plenarförsamlingen.

NORDISKA RESOLUTIONSFÖRSLAG UNDER FUTURE PROGRAMME

1. Utbildning

DR/FUT 30	Förslag att Unesco under 1971 organiserar den tredje världskonferensen för vuxenutbildning.	Danmark Finland Indien Island Jugoslav. Nederländ. Nigeria <u>Norge</u> Rumänien Sverige

- DR/FUT 47 Förslag att Unesco skapar större möjligheter, ekonomiska och andra, för samarbete med de internationella lärarorganisationerna.
- Australien
Camerun
Colombia
Danmark
Elfenb.kust.
England
Etiopien
Filippin.
Finland
Ghana
Indien
Jugoslavien
Luxemburg
Nederländ.
Niger
Nigeria
Norge
Nya Zeeland
Panama
Schweiz
Senegal
Sierra Leone
Sverige
Tanzania
Thailand
Togo
Tunisien
Turkiet
Tyskland
Zambia
2. Naturvetenskaper
- DR/FUT 94 Oceanografi: förslag om att Unesco förhandlar med berörda fackorgan inom FN-familjen för att skapa administrativa samarbetsmöjligheter till stöd för IOC.
- Finland
Japan
Peru
Tanzania
Tyskland
3. Samhällsvetenskaper och kultur
- DR/FUT 23 Förslag om en undersökning av teaterns situation idag och ökat stöd till International Theatre Institute.
- Danmark
Finland
Italien
Jugoslav.
Norge
Sverige
Tjeckoslov.
Österrike
- DR/FUT 24(rev) Uppmaning till generaldirektören att genomföra tvärvetenskaplig samordning av programverksamheterna rörande "Man and his environment", att sammankalla ett möte av samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga experter för att förbereda en långtidsplan för Unescos verksamhet samt att för detta söka samarbete med FN:s fackorgan, Inter-
- Brasilien
Finland
Frankrike
Jugoslav.
Polen
Tjeckoslov.

national Council of Scientific Unions, International Council for Philosophy and Humanistic Studies och International Social Science Council.

DR/FUT 31	Förslag om att Unesco skapar en resestipendiefond för att bereda yngre samhällsvetare från i första hand u-länder möjlighet att delta i internationella konferenser och kongresser.	Danmark Finland Island <u>Norge</u> Sverige
-----------	---	---

4. Kommunikation

DR/FUT 88	Dokumentation, bibliotek och arkiv: uppmaning till generaldirektören att koncentrera all dokumentation inom Unesco till Department of Documentation, Libraries and Archives, att söka samarbete med fackorganen på dokumentationsområdet och att framlägga en långtidsplan för internationella förbättringar inom biblioteksväsendet.
-----------	---

Statsrådet Sven Mobergs anförande torsdagen den 24 oktober 1968

Mr. President, may I begin by joining all those who have congratulated you on your election to preside over the Conference. May I also extend to Mr. René Maheu, in the name of my government and my delegation, our warmest and most sincere congratulations on his re-election as Director-General of this Organization. As this is the first time I have had an opportunity to attend the General Conference I would like at once to say how much I have been looking forward to it.

Like the delegate of Finland, I shall concentrate on the question on youth. It would seem a particularly appropriate subject in an assembly which has only recently attained its majority.

We are witnessing the entry of the younger generation in world affairs. The Director-General has drawn attention to the fact that "youth represents more than one-third of the total world population - in some countries nearly half the population - and the role of young people is mounting because of the increasing call made upon them by our technological civilization with its steady demand for adaption and inventiveness. Yet the gulf separating young people from adults seems to be growing bigger every day".

In the highly interesting "Report on Youth", document 15 C/65, the situation is closely examined. It is pointed out that the forms of protest among young people have been particularly spectacular in recent years and that reports from countries all over the world agree that young people want to have their say in the affairs of society. The Director-General mentions four main demands, namely emancipation, participation in public life, participation by young people in solving their own problems, and participation in international life.

It is important that we, the adults, give serious consideration to the claims of the young and offer constructive proposals to meet those claims.

In discussing the practical approach to youth problems, the "Report on Youth" considers one aspect which in our opinion is of great significance.

"At the risk of repeating elementary truths", the Report says, "it is worth while emphasizing the fact that school and university education exerts the widest and deepest influence on young people, and that it benefits from by far the largest financial and intellectual investments on the part of States". The democratization of education.... engenders

highly beneficial consequences while at the same time creating fresh problems".

Mr. President, one of the guiding principles of our efforts today in the field of schooling must be the democratization of education. We must try to provide every citizen with equal opportunity to receive the education best suited to his abilities and interests and the development of his personality.

This means that educational recruitment must be democratic, that the school and the university must mirror the groups and interests of society as a whole. Only then will schools and universities be able to play their true role in society. Schools cannot be isolated from society. But we should remember that it is difficult for a democratic school to emerge and survive in a society governed by authoritarian and hierarchical tendencies.

Even if we agree that the democratization of education is a matter of extreme urgency, there are several obstacles to the full realization of this principle.

Firstly, for many students lack of financial resources is an effective barrier to continued studies. In my country we have tried to solve this problem through a system of grants and aid both to university students and pupils in upper secondary schools. The cost of this student welfare amounts to about 1 per cent of the Swedish national product.

Secondly, social and cultural background is still allowed to determine to a very large extent young people's opportunity to continue their education to the higher level. The effects of this are especially severe when the structure of the school system is such that selection for higher studies is made at a very early stage. The remedy in my country has been to postpone differentiation at the primary and secondary stage and strengthen the common core of the curriculum. By the introduction of what may be called a comprehensive school for the whole period of compulsory schooling, e.g. the 9 years from age 7 to 16, we have increased the possibilities of equalization of opportunities.

Thirdly, the strictly formal requirements for admission to higher education have often been a barrier for those who may be highly qualified although lacking the necessary certification. We are now trying to create a system of admission to higher education which would take account of qualities other than those implied by school certificates. This will be of particular importance to those who left school at an earlier age than is now provided for.

Finally, we have the very important and still unsolved task of increasing the opportunities for young people to participate in the direction of their schools and universities. This is also dealt with in the "Report on Youth": "More and more

often, one right among the many claimed by schoolchildren over a certain age, and above all by students, is that of participating in the instruction they receive, in the elaboration of new university or school structures, and in the conduct of selection or examination processes. There seems to be no question, even for the most extreme, of substituting the students' for the teachers' authority, but rather of arriving at discussion without complexes, at simpler and more human communication".

In Sweden, reforms have been begun with a view to reorganizing co-operation between students, teachers, and other personnel within the educational system.

Within the secondary schools the ways in which pupils might influence the choice of subject matter, working materials and working methods and the planning of the work are to be examined and analysed. There is already a nation-wide organization of secondary pupils for the purpose of participating in and discussing these activities.

Within our universities, co-operation between teachers and students has been gradually extended. The participation of students in dealing with educational questions at different levels has been reinforced. Student representatives participate in meetings of departmental teaching staff, joint teacher-student councils, university grants committees, and similar bodies. Lately, however, new demands have been put forward for a further extension of university democracy, and my government has decided on experiments in new forms of co-operation between teachers and students at universities and higher educational institutes. The aim of the experiments is to provide experience which can be used as a basis for reforms leading to a further extension of university democracy.

I would like at this point to express my great satisfaction with the Director-General's proposals in the "Report on Youth" for a number of promising new activities for and with youth. We wish them every success.

Our interest in democratization has also led us to introduce draft resolution 15 C/DR.13 on access to higher education. Moreover, on the same lines, we propose that the principle of democratization of education be incorporated into the important resolution on the International Education Year drafted in document 15 C/53.

Before leaving the field of education, I would like to mention the plans for the Conference of Ministers of Science in 1970. It is essential that the work of this conference be aimed at dealing exhaustively with the role of the universities. The organization of fundamental research is intimately connected with plans for the future structure of the universities.

May I add that my country also attaches great importance to the Conference of Ministers of Culture which is planned for 1970. However, to make such a conference meaningful, the preparations must be begun as soon as possible and that we agree on a clear concept of what should be discussed. Two main themes for the conference might be: (1) New forms of the distribution of culture and (2) Houses of culture and their functioning.

Turning to the world's population problems as a whole, I would like to recall draft resolution 15 C/DR.52, concerning population and family planning. My government has taken note with great satisfaction of the fact that the Director-General welcomes these proposals and promises that they will be borne in mind in the planning and execution of the programme.

There are, however, other questions that call for our attention at the present time. Problems concerning the human environment have increasingly absorbed the interest of my government and of public opinion in my country as in many other countries. Aware of the difficulties involved in giving the right priorities in nature conservation and the shaping of environment, we have recently established the required national structure for long-term planning in this field.

However, these problems are truly international and co-operation across national borders is urgently required. I should like to pay special tribute to the great foresight that Unesco has demonstrated in devoting its attention for some time past to vital aspects of the human environment.... I refer in particular to the recent conference on the biosphere and the rational use of our natural resources.

Research on the problems of the biosphere does not, however, in itself solve the tremendous problems involved in the preservation of our physical environment. Nor are we concerned solely with physical environment; we must also study and discuss the enormous social problems that face our societies, as a consequence of the changes in the physical environment.

Various organizations and institutions are already studying different aspects of this complex situation. But it is essential to bring the whole complicated problem into focus, thus giving international opinion and the policy-makers a real possibility of grasping the situation fully. In our opinion, this could best be achieved by organizing an international conference under the auspices of the United Nations, and, at the meeting last summer of the Economic and Social Council, Sweden put forward proposals to this end. I am convinced that this conference will provide added support and additional guarantees for the success of the important initiatives taken by Unesco concerning research on the biosphere.

I would just like to add a few comments on long-term planning, evaluation and co-ordination, all factors of special importance for the success of the forthcoming Second Development Decade. Despite a considerable expansion of the resources of all the organizations within the United Nations family, which my government welcomes, the funds available are still very limited compared to the needs. This necessitates, as we see it, further rationalization and a careful flexible planning based on continuous critical evaluation of the results already obtained. I would like to stress that we very much appreciate the efforts already made by the Director-General and the Secretariat in this respect.

Two years ago Unesco celebrated its Twentieth Anniversary. From all over the world came congratulations and expressions of hope, faith and trust in the Organization's capacity to face the challenges of the world of today. Readiness to listen, willingness to understand, effectiveness in action - all this will be necessary if we are not to be submerged by the demands of young people, of the developing countries and of all those who have been left behind in our search for technological perfection and financial efficiency.

15 C/DR/PLEN/12
PARIS, 15 november 1968

Draft resolution prepared by
DRAFTING COMMITTEE on basis of 15 C/DR/PLEN/7, 10 and 11

The General Conference,

1. Having considered item 11.1 of the Agenda: "Implementation of the resolutions of the fourteenth session of the General Conference regarding Unesco's contribution to peace and Unesco's tasks in the light of the resolutions adopted by the General Assembly of the United Nations at its twentieth session on questions relating to the elimination of colonialism and racialism" and item 11.2; "Application by Unesco of resolution 2311 (XXII) of the United Nations General Assembly on the Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples by the Specialized Agencies and the international institutions associated with the United Nations",
2. Bearing in mind the responsibilities placed on Unesco by its Constitution and the resolutions adopted by the General Conference at successive sessions for the elimination of colonialism and racialism and for the promotion of peace, international co-operation and security of peoples through education, science and culture,
3. Recalling that, in accordance with the provisions of its Constitution, Unesco aims at promoting the consolidation of international peace and security through the educational, scientific and cultural co-operation of all peoples,
4. Stressing the importance of a full and appropriate implementation of resolution 10 on Unesco's contribution to peace adopted by the General Conference at its fourteenth session (1966),
5. Noting with approval the Report by the Director-General on the implementation of resolution 11 adopted by the General Conference at its fourteenth session (document 15 C/49) and his proposals to intensify the activities of the Organization in the service of peace, international co-operation and security of peoples (document 15 C/50), as well as the measures taken by the Executive Board in this regard,
6. Realizing the significance of the contribution which the Organization and the Member States may take to the furthering of international peace and security and reiterating the supreme importance and urgency of building real and lasting peace based on the principles of justice and amity and the overriding role of Unesco in implementing significant and practical measures for advancing peace and development,

Ovanstående 6 paragrafer: 89 - 0 - 2 (Portugal, Honduras)

(1) Confirms resolution 6.21 adopted by the General Conference at its thirteenth session (1964), calling upon Member States to be guided in their relations with one another by the principles of living peacefully together and peaceful co-operation, and resolution 10 adopted at its fourteenth session (1966), the texts of which are annexed to the present resolution;

43 (öststater, u-länder, Finland) - 25 (väststater, Norge, Danmark) - 16 (Sverige, Schweiz, Jugoslavien, Frankrike)

(2) Appeals to all Member States to take appropriate measures to advance these objectives;

(3) Invites the Director-General to continue, under the 1969-1970 programme, measures which aim at securing the Organization's maximum contribution to peace, and ensuring that all States will live peacefully together and co-operate irrespective of their socio-economic systems, degree of development and type of civilization;

Paragraferna (2) och (3) ovan: 80 (Norden) - 0 - 5 (Turkiet, Schweiz, Österrike, Honduras)

(4) Invites the Director-General to arrange for a special chapter on Unesco's contribution to peace in the Organization's long-term plan of activities;

60 (Frankrike) - 6 (Australien, Schweiz, Österrike) - 22 (Norden, Nya Zeeland, Sydasiien, väststater)

(5) Invites the Director-General to submit to the Executive Board at its 83rd session a report on the implementation of this resolution, together with specific proposals for elaborating and implementing a long-term plan of integrated action for the advancement of peace and development in the fields of Unesco's competence, taking into account the principles and suggestions outlined in document 15 C/50, and to submit this plan to the General Conference at its sixteenth session.

81 (Norden) - 0 - 4

(6) Considers that Unesco, in its work for peace, could with advantage call to a greater extent for support on international non-governmental organizations, and especially the United Towns Organization, which mobilizes public support in communes for understanding and international co-operation; and invites the Dir.-Gen. to submit to the Executive Board proposals regarding measures which might be taken to this end.

42 - 0 - 40 (Norden, väststater, sydamerikanska stater)

II

The General Conference

1. Considering that, in view of the Unesco Constitution and the Charter of the United Nations, the Organization and its Member States must take all necessary measures to ensure the effective implementation of the decision of the United Nations General Assembly regarding the liquidation of colonialism and racialism,
2. Guided by the principles laid down in the 1960 Declaration of the United Nations General Assembly regarding the granting of independence to colonial countries and peoples,
3. Considering resolutions 2105 and 2311 adopted by the United Nations General Assembly at its twentieth (1965) and twenty-second (1967) sessions respectively regarding the liquidation of colonialism and racialism, and the implementation of the Declaration on the granting of independence to colonial countries and peoples,
4. Recalling resolutions 8.2 and 6.3 adopted by the General Conference at its eleventh (1960), twelfth (1962) and thirteenth (1964) sessions on the role of Unesco in contributing to the attainment of independence by colonial countries and peoples, and resolution 11 adopted at its fourteenth session (1966) on Unesco's tasks in the light of the resolutions adopted by the General Assembly of the United Nations at its twentieth session on questions relating to the liquidation of colonialism and racialism,
5. Noting with deep concern that many peoples and territories are still under colonial domination,
6. Considering that the continued existence of colonial regimes, the practice of apartheid, the rebirth of fascism and all forms of racial discrimination constitute a threat to international peace and security, and a crime against humanity,

55 - 11 (Norden, väststater, Nya Zeeland) - 10 (Schweiz)

(1) Resolutely reaffirms its condemnation of all forms and manifestations of colonialism and racialism;

(2) Urges all States to contribute actively to the implementation of the 1960 Declaration on the granting of independence to colonial countries and peoples, and to take appropriate measures to advance these objectives,

(1) och (2): 74 (Norden) - 0 - 10 (England, Holland, Honduras)

Ovanstående 8 paragrafer: 60 - 1 - 17 (Norden, Holland, Nya Zeeland, England, Frankrike, Peru, Turkiet, Japan)

(3) Calls the attention of the Executive Board and the Director-General to the necessity of a further intensification of Unesco activities, within its own terms of reference, with a view to rendering comprehensive assistance to peoples fighting for their liberation from colonial domination, to eliminating all the consequences of colonialism and to drawing up, in co-operation with the Organization of African Unity and, through its intermediary, with the national liberation movements, concrete programmes to this end;

54 - 17 (Portugal, England, USA, Brasilien) - 18 (Norden, Schweiz)

(4) Invites the Director-General to take steps in close co-operation with the United Nations and other Specialized Agencies, under the 1969-1970 and future programmes, to implement the decisions of the United Nations General Assembly and Unesco General Conference regarding the liquidation of colonialism and racialism;

74 (Norden) - 0 - 13 (väststater)

(5) Reaffirms its decision to withhold assistance from the Governments of Portugal, the Republic of South Africa and the illegal regime of Rhodesia in matters relating to education, science and culture, and not to invite them to attend conferences or take part in other Unesco activities, until such time as the authorities of these countries abandon their policy of colonial domination and racial discrimination.

58 (Turkiet) - 23 (Norden, väststater, Honduras, Paraguay, Ceylon) - 15 (Schweiz, Japan)

III

1. Considering the urgent need to safeguard human rights and the development of education for peoples in territories under foreign occupation,

70 (Danmark, Finland, Norge) - 0 - 9 (Sverige, Frankrike, Japan, England)

2. Recalling the decision of the United Nations to declare 1968 International Year for Human Rights, and to convene an International Conference on Human Rights in 1968 in Teheran,

70 (Danmark, Finland, Norge) - 0 - 9 (Sverige, Frankrike, Japan, England)

(1) Invites all Member States to ensure the strictest respect for the resolutions adopted at the Teheran Conference on Human Rights, and particularly resolution I concerning respect for,

and implementation of, human rights in occupied territories (A/Conf. 32/41);

60 - 5 (Frankrike) - 20 (Norden, Holland, Västtyskland, England)

(2) Instructs the Director-General to report on this subject to the sixteenth session of the Unesco General Conference.

60 - 5 (Frankrike) - 20 (Norden, Holland, Västtyskland, England)

15 C/DR.52 Rev.
 Paris, 12 November 1968
 Original: English

Draft resolution submitted by Sweden with the amendments proposed by the Netherlands as accepted by Sweden

Section 3.25 - Application of Social Sciences

1210-1213 The General Conference,

Bearing in mind the resolution on human rights aspects of family planning, adopted on 12 May 1968 at the international conference on human rights in Teheran,

Recalling that the United Nations Economic and Social Council at its 43rd session urged all organizations, within their frame of reference, to develop and render more effective their programmes in the field of population including training, research information and advisory services,

Recalling also Economic and Social Council resolution 1347 (XLV) on population and its relation to economic and social development, in which the Council, inter alia welcomed the decision of the Administrative Committee on Co-ordination to establish a sub-committee on population, and called for intensified action in co-operation with the Committee for Programme and Co-ordination to improve co-ordination and avoid duplication,

Recalling further that in particular Unesco was invited to pursue actively its education, social sciences and mass media activities in this regard,

Also recalling the decision by the Executive Board at its 77th session to propose a ten year programme for collecting and encouraging the exchange of information on the inclusion of instruction on population questions in school curricula, as well as a programme for encouraging and assisting national mass communication agencies to develop their resources with a view to informing the public about population matters,

Noting the establishment of the Inter-agency Working Group on Population between Unesco, ILO, WHO, FAO, Unicef and United Nations,

Convinced that such a close co-operation is of the utmost importance in programming population activities because of the multidisciplinary character of these subjects, and that co-ordination should be extended to include NGO:s such as the International Planned Parenthood Federation (IPPF) as well as bilateral programmes,

Conscious of the need of including instruction on population questions in the school courses, of expanding the opportunities for training of teachers and communication personnel in this field and of including family planning in all relevant curricula, and of developing technical manuals on the application of communication methods in family planning programmes, stressing the necessity that all these forms of instruction should lay special emphasis on the socio-cultural implications of these activities,

Noting with satisfaction that assistance will be given in 1969-1970 under the Participation programme to Member States in planning and conducting their activities in the fields of population and family planning as well as to Member States in Asia with respect to the planning and use of mass media for national population and family planning programmes,

Invites the Director-General

(a) to further the co-operation between other international governmental and non-governmental organizations by offering the services of Unesco within the fields of population and family planning, with special emphasis on the socio-cultural implications thereof,

(b) to avoid any overlapping activities with other United Nations bodies,

(c) to secure all possible financial and expert assistance which might be rendered on a voluntary basis by the Member States, as well as appropriate international organizations,

Requests the Director-General to continue his endeavour to render all possible assistance by Unesco to Member States in the fields of population and family planning,

Also requests the Director-General to prepare the Secretariat of the Organization to meet the urgent demands from the Member States within the fields of population and family planning:

1. within the whole programme by appointing a co-ordinating programme specialist to (a) advise the Director-General on possible projects, on the international development, on experts etc. (b) supervise the planning and operation of the projects within the different sectors of the Secretariat, and to (c) take part in missions to Member States in order to inform them about Unesco's possibilities and willingness to render assistance,
2. within Education by (a) developing teaching materials, curricula, teacher training, adult education, women's education, community education etc., and (b) studying the possibilities of including a pilot project on family planning in the experimental literacy programme,

3. within Social Sciences by carrying out studies on the different aspects of population and family planning, e.g. to establish the intellectual base for understanding the complexity of family planning in the context of different cultures,
4. within communication by (a) studying ways for the establishment and operation of efficient programmes within the fields of population and family planning, (b) studying the best possible use of mass media facilities for dissemination of information (c) providing relevant information and documentation.

Note by the Director-General

The Director-General welcomes the proposals contained in this draft resolution, some of which (para. 3 of the operative clause) clarify activities foreseen in paragraphs 1210 to 1213 of draft 15 C/5, and provide guidance to the Secretariat in the execution of the work plan. These proposals will also be borne in mind in the planning and execution of extra-budgetary activities, particularly as they concern programmes in the Education and Communication sectors.

UNESCO:s 16:e GENERALKONFERENS 1970

1. Tidsschema för program- och budgetförslaget 1971/72

- 9-12 juni 1969 De nordiska Unesco-kommissionerna sammanträder i Sverige för att fastställa ev. gemensamma programförslag till Unesco för verksamhetsperioden 1971/72.
- 30 juni 1969 Sista dagen för medlemsstaterna att inlämna programförslag för 1971/72 års program.
- September 1969 Unescos styrelse diskuterar viktigare nyheter och ändringsförslag, framlagda av generaldirektören, med hänsyn till den kommande verksamhetsperioden.
- 31 mars 1970 Generaldirektörens preliminära program- och budgetförslag för 1971/72 utsänds på remiss till medlemsstaterna.
- Maj-juni 1970 Unescos styrelse diskuterar det preliminära program- och budgetförslaget.
- 12 juli 1970 Utsänds tilläggsförslag och rättelser till det preliminära program- och budgetförslaget.
- 27 juli 1970 Sista datum för medlemsstaterna att insända resolutionsförslag innebärande större budgetära ökningar.
- 31 augusti 1970 Senaste dagen för generaldirektören att utsända de resolutionsförslag som inkommit före den 27 juli.
- 12 oktober 1970 Unescos styrelse sammanträder för att ta slutlig ställning till rekommendationerna ang. budgettaket.
- 12 oktober - 10 november 1970 Unescos 16:e generalkonferens

2. Kommittéer för den 16:e generalkonferensen

2.1 Högkvartersskommittén

Australien, Dominikanska republiken, Finland, Frankrike, Tyskland, Iran, Italien, Nederländerna, Filippinerna, Rumänien, Somalia, Sudan, Tunisien, England, USA

2.2 Juridiska kommittén

Argentina, Belgien, Bulgarien, Canada, Ceylon, Frankrike, Ghana, Guinea, Indien, Libanon, Norge, Pakistan, Rwanda, Sierra Leone, Uganda, Förenade Arabrepubliken, Sovjetunionen, England, USA, Uruguay, Jugoslavien